

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Technologii i Inżynierii Chemicznej

**Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie
dokonanej w dniach 13-15 czerwca 2013 r**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:
przewodniczący: dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski, członek PKA**

członkowie:

- **dr hab. Maria Próchnicka – członek PKA, ekspert ds. jakości,**
- **prof. dr hab. inż. Maria Borczuch-Łączka – ekspert merytoryczny,**
- **prof. dr hab. inż. Zenon Łukaszewski – ekspert merytoryczny,**
- **mgr Marcin Wojtkowiak – ekspert, przedstawiciel pracodawców,**
- **Ludwika Nowak – ekspert, przedstawiciel studentów,**
- **mgr Magdalena Michalik-Sztumska – ekspert, przedstawicielka doktorantów,**
- **mgr Grzegorz Kołodziej – ekspert formalno-prawny.**

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie w związku z oceną instytucjonalną działalności Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Spełnienie wymogów określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej nastąpiło m.in. w wyniku otrzymania pozytywnych ocen jakości kształcenia na kierunkach: „inżynieria chemiczna i procesowa” Uchwałą Prezydium PKA Nr 553/2008 z dnia 05.09.2008 r., „technologia chemiczna” Uchwałą Prezydium PKA Nr 555/2008 z dnia 05.09.2008 r., „ochrona środowiska” Uchwałą Prezydium PKA Nr 448/2009 z dnia 04.06.2009 r.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni oraz raportami z dotychczas ocenionych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. Podczas spotkania Zespołu wizytującego dokonano ostatecznej weryfikacji harmonogramu przebiegu wizytacji oraz przydziału zadań poszczególnych ekspertów. Zespół podzielił się także wstępnie dostrzeżonymi uwagami.

Wizytacja w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, podczas którego ze strony Zespołu przedstawiono cel wizyty, charakterystykę oceny instytucjonalnej, zakres spraw będących przedmiotem oceny poszczególnych członków Zespołu oraz ich rolę w dokonywanej ocenie. Dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W trakcie wizytacji Zespół odbył spotkania z interesariuszami wewnętrznymi: studentami, doktorantami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi Wydziału, w tym z administracją oraz interesariuszami zewnętrznymi: pracodawcami będącymi przedstawicielami rynku pracy.

W trakcie pobytu odbyło się także spotkanie z Kierownikiem studiów doktoranckich oraz osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, a także indywidualne spotkania z Dziekanem, Prodziekanami, osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie kierunków studiów, za badania naukowe, praktyki, przedstawicielem Samorządu Studentów, Doktorantów. Przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Eksperti Zespołu Oceniającego wielokrotnie wymieniali swoje uwagi dotyczące pozyskanych informacji, pozostały czas wykorzystywano na pracę własną członków Zespołu. Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań przydzielonych zadań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia określona przez jednostkę¹

Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej zapoczątkował swoją działalność w roku 1947 jako Wydział Chemii Szkoły Inżynierskiej, obecna nazwa obowiązuje od roku 1979. Wydział jest jednym z 10 wydziałów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego (ZUT). Obecnie prowadzi kształcenie na czterech, dwustopniowych kierunkach studiów: inżynieria chemiczna i procesowa, nanotechnologia, ochrona środowiska i technologia chemiczna; w poprzednich latach prowadzono również kształcenie na studiach I stopnia na kierunku towaroznawstwo. Wydział kształci studentów głównie w formie stacjonarnej, udział studentów studiów niestacjonarnych jest znikomy w ogólnej liczbie studentów. Studenci Wydziału stanowią łącznie nieco ponad 5% wszystkich studentów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Studia podyplomowe stanowią niewielkie uzupełnienie liczby studentów na Wydziale, to zaledwie 20 osób, co stanowi niespełna 5% łącznej liczby słuchaczy na Uczelni. **Wydział może się poszczycić dużą liczbą doktorantów, 106 osób, co stanowi aż 25% wszystkich doktorantów na Uczelni.** Wydział prowadzi studia III stopnia w dwóch dyscyplinach: technologia chemiczna i inżynieria chemiczna.

Wydział posiada pełne uprawnienia akademickie do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego zakresie dwóch dyscyplin technicznych: technologii chemicznej oraz inżynierii chemicznej, jest wiodącą jednostką naukową Uczelni, a w ostatniej ocenie parametrycznej uzyskał kategorię A.

- 1) Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Uczelnia posiada strategię zatwierdzoną Uchwałą nr 30 Senatu ZUT z dnia 27 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Strategia Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie na lata 2011-2020”. Dokument ten zawiera misję, analizę

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

SOWT, matrycę problemów i celów oraz zadania. W swojej misji ZUT odwołuje się do tradycji dwóch Uczelni, które weszły w jego skład, przywiązując wielką wagę do kształcenia i prowadzenia badań, a także wychowania patriotycznego. Misja uczelni zawiera się w słowach **„Uniwersytet będzie kontynuował dotychczasową tradycję kształtowania innowacyjnych profesjonalnych kadr dbających o jakość oraz pracowitość własną i współpracowników. Za szczególną część naszej misji uznaje się pielęgnowanie konstytucyjnej autonomii uczelni. Niezależność badań, kształcenia i kreowania polityki rozwoju traktujemy jako ważną część misji.** W strategii, na podstawie analizy SWOT, określono cel nadrzędny – Nowoczesny Zintegrowany Uniwersytet oraz 6 celów strategicznych. Wśród nich **Uniwersytet wysokiej jakości**, obejmujący w równej mierze kształcenie (Absolwent wysokiej jakości) i naukę (Uczelnia najwyższej kategorii). Ważne miejsce w strategii, ze względu na krótki czas jaki upłynął od powstania Uczelni, poświęca się procesowi integracji wewnętrznej. W rozwinięciu celu dotyczącego jakości kształcenia wyodrębnia się trzy zadania: Doskonalenie Uczelnianego Systemu Zapewnia Jakości Kształcenia m. in. przez wdrożenie KRK, doskonalenie programów kształcenia i pozyskiwanie informacji zwrotnych o procesie kształcenia; zapewnienie jakości kadry dydaktycznej poprzez dostęp do profili naukowo-dydaktycznych pracowników, podnoszenia wymogów przy rekrutacji na poszczególne stanowiska i zwiększenie roli jakości kształcenia w ocenie nauczyciela akademickiego; doskonalenie infrastruktury dydaktycznej poprzez zapewnienie powszechnej dostępności pracownikom i studentom do nowoczesnych zasobów materialnych na potrzeby kształcenia i badań. Strategia zakłada powołanie Zespołu Monitorującego stan realizacji strategii, niestety nie podaje żadnych mierników pozwalających określić stopień realizacji strategii.

Wydział posiada Strategię Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej do roku 2020 opartą na misji **„Kształcimy najlepszego chemików – praktyków”**. W dokumencie dokonano analizy stanu istniejącego oraz możliwości rozwoju w oparciu o wyniki ankiety przeprowadzonej wśród 144 osób – pracowników i studentów. Wskazano główne zagrożenia: duży niewykorzystany potencjał wewnętrzny, niż demograficzny i brak potencjalnych miejsc pracy potęgujący zmniejszanie się liczby studentów. Na tej podstawie, określono wizję Wydziału **„Do 2020 utrzymamy nabór na studia na co najmniej takim samym poziomie. Nasi absolwenci, dzięki praktykom studenckim w zakładach przemysłowych i jednostkach administracji, po ukończeniu studiów znajdą zatrudnienie w zawodzie w kraju i za granicą. Jesteśmy i będziemy otwarci na współpracę z przedsiębiorstwami produkcyjnymi, szczególnie z branży chemicznej i pokrewnych. Za 10 lat co najmniej 2% wyników pozytywnie zakończonych badań naukowych na Wydziale powinno zakończyć się wdrożeniem.** W strategii Wydziału sformułowano cztery cele strategiczne, w tym jeden dotyczący dydaktyki. Cel ten jest nakierowany na poprawę jakości kształcenia, zwiększenie udziału kształcenia praktycznego, internacjonalizację i aktywizację studenckiej działalności naukowej.

Strategia Wydziału ma bardzo rozbudowaną analizę stanu istniejącego, na jej podstawie podjęto decyzję o przyjęciu strategii konserwatywnej. Niestety poprzestano na określeniu celów strategicznych, nie rozwinięto ich w cele operacyjne i zadania. Brak w niej mierników stopnia realizacji, zaplanowano jedynie powołanie Zespołu ds. Monitorowania Procesu Wdrażania Strategii. W tym zakresie strategia wymaga pilnego uzupełnienia.

Zwarte w niej misja i wizja są w pełni zbieżne z misją Uczelni, a przedstawione w niej cele strategiczne odpowiadają wyzwaniom, jakie stawia przed tego typu jednostkami współczesny rozwój nauki i kształcenia.

- 2) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

Na Wydziale wypracowana została spójna koncepcja kształcenia, oparta na Krajowych Ramach Kwalifikacji, obejmująca kształcenie na wszystkich formach (stacjonarne i niestacjonarne) i poziomach studiów (inżynierskie, magisterskie, doktoranckie, podyplomowe). Przyjęta koncepcja kształcenia wpisuje się zarówno w misję i strategię Uczelni, jak również Wydziału poprzez otwarcie na potrzeby edukacyjne regionu. Prowadzone na Wydziale kształcenie w ramach czterech kierunków studiów, w ramach studiów doktoranckich i podyplomowych dla nauczycieli chemii wykazuje pełną spójność z działalnością naukową jednostki.

Wydział kładzie nacisk na analizę regionalnego rynku pracy i stara się dostosowywać swoją ofertę do jego potrzeb, a tym samym uczynić podjęcie studiów na Wydziale atrakcyjnym dla młodzieży.

Koncepcja kształcenia Wydziału zakłada intensywną działalność naukowo-badawczą w zakresie technologii i inżynierii chemicznej. Prowadzona działalność naukowa w nieco mniejszym zakresie dotyczy jednego z kierunków studiów, mianowicie ochrony środowiska. Prowadzone kierunki kształcenia poprzez otwarcie się na współpracę z otoczeniem w zakresie realizowania wspólnych badań i tematów zleconych dla podmiotów administracyjnych i gospodarczych regionu, uczestnictwo pracowników Wydziału w gremiach doradczych i decyzyjnych związanych z gospodarką i administracją wpisują się dobrze zarówno w misję Uczelni jak też w strategię Wydziału. Studia podyplomowe (dla nauczycieli chemii) są ściśle powiązane z kierunkami studiów prowadzonymi na Wydziale, wychodzą na przeciw potrzebom rynku pracy, nie tylko w regionie. Stanowią trafną odpowiedź na zmiany społeczno-gospodarcze oraz wymagania rynku pracy. Koncepcja kształcenia realizowana na Wydziale jest spójna z jego działalnością naukowo-badawczą i celami określonymi w strategii które, uwzględniając istniejącą infrastrukturę Wydziału oraz jego intelektualne zaplecze, wskazują obszary nauki, które będą szczególnie intensywnie rozwijane.

Absolwenci Wydziału nabywają niezbędną w życiu społecznym i gospodarczym wiedzę teoretyczną i praktyczną opartą o najwyższe standardy badań naukowych. W celu osiągnięcia celu strategicznego Wydziału, spójnego ze strategią Uczelni – **absolwent wysokiej jakości**, w procesie kształcenia uwzględniono taką kombinację wiedzy, umiejętności i kompetencji, która zwiększa szanse zatrudnienia oraz odniesienie sukcesu na rynku pracy. Kształtowane są umiejętności i kompetencje w zakresie innowacji, przedsiębiorczości, działania w warunkach ryzyka, współpracy w zespole, samodzielnego pozyskiwania i przetwarzania informacji, komunikowania się, prezentacji wyników pracy. Nauczyciele akademicy w celu sprostania zmieniającym się zapotrzebowaniu rynku poszerzają swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje m. in. poprzez prowadzone prace naukowo-badawcze, realizację prac w ramach umów z zakładami, udział w konferencjach naukowych oraz studia podyplomowe pozwalające uzyskać kompetencje do prowadzenia nowych przedmiotów na otwieranych specjalnościach.

Można więc stwierdzić, że zarówno programy kształcenia wszystkich prowadzonych na Wydziale kierunków studiów (w tym także doktoranckich i podyplomowych), jak też zakres prowadzonych badań naukowych reprezentują spójny profil i w pełni realizują wyznaczone cele strategiczne.

- 3) jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

Wydział prawidłowo postrzega swoją rolę na rynku edukacyjnym wynikającą chociażby z roli znaczącej w regionie uczelni publicznej oferującej szeroki zakres kształcenia. Prowadzi szeroką współpracę ze szkołami regionu, co jest bardzo dobrą formą marketingu w okresie gdy do tych szkół trafiają roczniki niżu demograficznego. Wydział stara się dostosować swoją ofertę edukacyjną do potrzeb lokalnego rynku pracy, co czyni ją bardzo atrakcyjną dla przyszłych absolwentów. Postrzeganie roli Wydziału w rynku edukacyjnym wyraża się w sformułowaniu celu strategicznego związanego z dydaktyką, w którym podkreślono dążenie do wyposażenia absolwenta w wiedzę kompetencje i umiejętności zawodowe, pozwalające na swobodne poruszanie się w gospodarce rynkowej. Określenie sposobów realizacji tego celu (m.in. optymalizacja programów kształcenia, intensyfikacja działań zmierzających do włączenia studentów w realizację projektów badawczych, publikowanie artykułów wspólnie ze studentami) wskazuje wyraźnie na to, iż Wydział, identyfikując swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, traktuje doskonalenie jakości kształcenia jako jedno z najistotniejszych uwarunkowań utrzymania tej pozycji. Prawidłowo jest postrzegany przez Wydział słaby potencjał gospodarczy regionu, a tym samym brak perspektyw zatrudnienia dla absolwentów. O pozycji Wydziału świadczy szerokie zaangażowanie pracowników w działania na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego, a przede wszystkim funkcje i stanowiska jakie zajmują absolwenci Wydziału, a także jego pracownicy w ważnych instytucjach naukowych i gospodarczych.

- 4) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawicieli samorządu doktorantów na Wydziale, doktoranci nie uczestniczyli w pracach Zespołu odpowiedzialnego za przygotowanie strategii rozwoju Wydziału [Zespół powołany Zarządzeniem Nr 01/2013 Dziekana WTiCh z dn. 25.02.2013]. Brakuje również informacji o przeprowadzeniu ankiety stanowiącej podstawę opracowania analizy SWOT strategii rozwoju Wydziału wśród doktorantów. Przedstawiciele samorządu doktorantów poinformowali, że pełnili rolę głównie opiniodawczą w formułowaniu strategii rozwoju Wydziału. Przedstawiciel doktorantów w Radzie Wydziału stwierdził, że nie zgłaszał postulatów do projektu strategii (projekt został przedłożony do wglądu odpowiednio wcześniej przed posiedzeniem Rady Wydziału, na którym miał być zatwierdzony), ponieważ w jego ocenie dokument jest opracowany kompleksowo i uwzględnia również kwestie istotne dla uczestników studiów trzeciego stopnia. Zespół Oceniający zaleca kompleksowe włączenie doktorantów w proces opracowywania, opiniowania, wdrażania oraz ewaluacji strategii rozwoju Wydziału w celu zapewnienia prawidłowości jej formułowania i realizacji. Przedstawiciele społeczności doktorantów współuczestniczą w określaniu i realizowaniu kierunków rozwoju Wydziału biorąc udział w posiedzeniach Rady Wydziału i pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także w ramach bieżącej współpracy z Kierownikiem studiów doktoranckich i Władzami Wydziału. Udział doktorantów w budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia można ocenić pozytywnie.

Pracodawcy obecni na spotkaniu podczas wizytacji nie znali treści strategii, ani też bezpośrednio nie uczestniczyli w jego tworzeniu (podobnie, jak studenci). Należy jednak podkreślić, że treść Strategii (zarówno sformułowana Misja, jak też Wizja Wydziału, przeprowadzona z udziałem interesariuszy wewnętrznych analiza SWOT oraz cele strategiczne) nawiązuje bezpośrednio zarówno do budowania wysokiej kultury jakości kształcenia, jak też udziału w tym procesie pracodawców i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Jest ona także zgodna z kierunkami rozwoju i celami strategicznymi zawartymi w Strategii Uczelni. Zagadnienia te znajdują wyraz w każdym z

trzech komponentów (dydaktyka, organizacja i rozwój wydziału oraz badania naukowe) oraz odnoszących się do nich celów szczegółowych.

Strategia Wydziału nie uwzględnia jednak takich elementów, jak wskaźniki realizacji poszczególnych celów, monitoring i aktualizacja zapisów, co stanowi obecnie nowoczesne podejście do zarządzania strategicznego uwzględniającego dynamikę zmian w otoczeniu zewnętrznym oraz konieczność elastycznego reagowania na zmiany w szkolnictwie wyższym i otoczeniu gospodarczym. Na obecnym etapie zapisy zawarte w Strategii są bardzo ogólnikowe.

Mając na uwadze powyższe zapisy oraz rzeczywisty udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia należy ich rolę w przedmiotowych procesach określić jako znaczącą. Na obecnym etapie wymaga ona uszczegółowienia, sformalizowania oraz większego zaangażowania pracodawców w proces realizacji Strategii Wydziału.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	10257	628	398	106	-	-
studia niestacjonarne	2594	35	26	-	410	20
RAZEM:	12851	663	424	106	410	20

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Strategia Wydziału jest zbieżna ze strategią Uczelni, jednak jej głównym elementem jest analiza stanu obecnego. Sformułowane w niej cele strategiczne, w tym dotyczące jakości kształcenia, nie zostały rozwinięte.
- 2) Wydział wykreował spójną koncepcję kształcenia na wszystkich rodzajach i poziomach studiów. Prowadzi cztery kierunków studiów, studia doktoranckie i podyplomowe. Koncepcja kształcenia jest ściśle związana z prowadzoną przez jednostki Wydziału działalnością naukowo-badawczą i realizuje założone cele strategiczne.
- 3) Wydział prawidłowo identyfikuje swoją pozycję na rynku edukacyjnym, trafnie ocenia szanse i zagrożenia wynikające chociażby z niżu demograficznego i słabego rozwoju gospodarczego regionu. Za istotny warunek utrzymania i ugruntowania tej pozycji uznaje doskonalenie jakości kształcenia.

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

- 4) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia jest znaczący. Na obecnym etapie wymaga on uszczegółowienia, sformalizowania oraz większego zaangażowania pracodawców w proces realizacji strategii Wydziału.**

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia;

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) został wprowadzony uchwałą nr 59 Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego (ZUT) w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2009 roku (uchwała ta została znowelizowana na podstawie uchwały nr 109 Senatu ZUT z dnia 24 września 2012). W załączniku nr 1 do tej uchwały został określony schemat organizacyjny WSZJK, który dostosowany jest do struktury organizacyjnej uczelni i który w sposób przejrzysty odzwierciedla podział kompetencji w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. Nadzór nad WSZJK sprawuje Rektor, a bezpośrednią odpowiedzialność za jego funkcjonowanie na poziomie uczelni ponosi Prorektor ds. kształcenia, który jest wspierany w tym zakresie przez Sekcję ds. Standardów i Jakości Kształcenia, będącą wewnętrzną jednostką organizacyjną Działu Kształcenia. Na poziomie uczelnianym powoływany jest Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniana Komisja ds. Jakości kształcenia (UKJK). UKJK jest powoływana na podstawie zarządzenia Rektora, jej pracami kieruje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, a członkami są przewodniczący wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia oraz przedstawiciele samorządu studentów i doktorantów. Na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni nadzór nad wydziałowymi wewnętrznymi systemami zapewnienia jakości kształcenia sprawują dziekani, którzy powołują pełnomocników ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych oraz ds. jakości kształcenia, a także wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia. Podział odpowiedzialności i zakres obowiązków uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia, pełnomocnika rektora ds. jakości kształcenia, pełnomocników dziekana ds. jakości kształcenia oraz ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych określa w sposób precyzyjny zarządzenie nr 29 Rektora ZUT z 19 kwietnia 2010 w sprawie wprowadzenia Regulaminu uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. Centralną rolę w systemie odgrywa pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia oraz uczelniana komisja ds. jakości kształcenia, której zadaniem jest opracowanie polityki i procedur zapewnienia jakości kształcenia w uczelni; zadaniem wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia jest m.in., współudział w tworzeniu systemu zapewnienia jakości kształcenia, wdrażanie decyzji podjętych przez uczelnianą komisję ds. jakości kształcenia, monitorowanie programów i efektów kształcenia oraz przeprowadzanie oceny jakości kształcenia na wydziale.

Na Wydziale została powołana dziewięcioosobowa Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Na jej czele stoi Pełnomocnik Dziekana ds. jakości kształcenia, w składzie Komisji znajdują się także przedstawiciel Samorządu Studentów oraz Samorządu Doktorantów. Nadzór nad działalnością Komisji sprawuje Dziekan. O pracach Komisji i ich rezultatach jest informowana Rada Wydziału (w formie prezentacji ustnej były przedstawiane sprawozdania np. przekazanie informacji o działaniach komisji uczelnianej, aktualnie wdrażanych elementach systemu). Pisemne informacje o działalności komisji są kierowane także do Dziekana. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia spotyka się na systematycznie, z posiedzeń Komisji sporządzane są szczegółowe protokoły.

W ocenie Zespołu struktura WSZJK określona w regulacjach wewnątrzuczelnianych oraz realizowana w praktyce działalności systemu jest przejrzysta, dostosowana do ustroju uczelni. W obrębie systemu zostały precyzyjnie określone osoby sprawujące nadzór nad funkcjonowaniem systemu na poziomie ogólnouczelnianym oraz na poziomie wydziałowym, a także osoby i komisje bezpośrednio odpowiedzialne na poziomie centralnym oraz na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni za zapewnienie jakości kształcenia. Ustalony został także zakres odpowiedzialności poszczególnych osób i zespołów tworzących WSZJK. Członkowie Komisji Uczelnianej oraz Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale systematycznie się spotykają, a spotkania te są starannie dokumentowane. W pracach Komisji Uczelnianej oraz Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale biorą udział przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz studentów i doktorantów, te grupy interesariuszy wewnętrznych mają wpływ na podejmowanie decyzji w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. Nie jest reprezentowana grupa interesariuszy wewnętrznych obejmująca pracowników administracyjnych Wydziału (oraz Uczelni), ani reprezentanci interesariuszy zewnętrznych, a wśród nich np. pracodawców oraz absolwentów. Oznacza to, że te grupy interesariuszy w aktualnym stanie funkcjonowania systemu nie mają wpływu na decyzje związane z zapewnieniem jakości kształcenia. Wydział opracowuje obecnie koncepcję systemowej współpracy z pracodawcami.

Pewne wątpliwości, co do zakresu odpowiedzialności i podziału kompetencji na Wydziale budzą wzajemne relacje między Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia oraz Radami Programowymi dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. W składzie Rad Programowych znajdują się wyłącznie nauczyciele akademicy. Jednocześnie, zgodnie z informacją uzyskaną w trakcie wizytacji, kwestie relacji między Radami Programowymi oraz Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia wymagają jeszcze dopracowania i uzgodnienia.

Charakterystyczną cechą WSZJK na Uczelni jest jego centralizacja, co powoduje, że charakteryzowanie i ocena przejrzystości systemu oraz efektywności struktury decyzyjnej, zakresu odpowiedzialności i zadań poszczególnych jednostek strukturalnych powinny być dokonywane w odniesieniu do dwóch poziomów funkcjonowania systemu – ogólnouczelnianego oraz realizowanego na ocenianym Wydziale. Komisja ds. Jakości Kształcenia na Wydziale oczekuje jasnych wytycznych dotyczących podejmowanych działań od komisji uczelnianej, chociaż jednocześnie, w ocenie członków Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale, jej wpływ na działania komisji uczelnianej jest znaczący, a plany działań oraz proponowane regulacje są dyskutowane na komisjach wydziałowych i przekazywane na poziom uczelniany. Oznacza to, że przepływ informacji oraz udział w podejmowaniu decyzji w zakresie współpracy komisji uczelnianej oraz wydziałowej jest skuteczny.

Jeśli jednak będzie się rozważać tę kwestię z punktu widzenia szerszej grupy interesariuszy, obejmującej pracowników oraz doktorantów Wydziału, to należy zauważyć, że **pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału, w większym stopniu czują się przedmiotem, a nie podmiotem WSZJK działającego na Wydziale i w Uczelni**, czemu dawali kilkakrotnie wyraz w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym. Rokuje to niezbyt pomyślnie, jeśli chodzi o budowanie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym Wydziale. Wskazane byłoby położenie większego nacisku na działania zmierzające do zintegrowania pracowników jako interesariuszy Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia poprzez np. działania o charakterze promocyjno-szkoleniowym. Głosy podobne do opinii wyrażanych przez pracowników, padały także ze strony innej grupy interesariuszy, tzn. doktorantów, którzy wskazywali na długotrwałość procesu zmian zasad działań projakościowych lub narzędzi stosowanych do pomiaru (np. ankietyzacji).

Zespół Oceniający biorąc pod uwagę opinie interesariuszy oraz wysoki stopień formalizacji systemu i dwupoziomowość podejmowania decyzji sugeruje rozważenie zwiększenia stopnia autonomii ocenianego Wydziału we wdrażaniu i doskonaleniu WSZJK, a także podejmowanie aktywnych działań zmierzających do zwiększenia wpływu nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale na decyzje związane z doskonaleniem jakości kształcenia oraz do uwzględnienia wpływu interesariuszy zewnętrznych (pracodawców) na decyzje w tym zakresie.

Przedstawiciel studentów, wchodzący w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wskazał w rozmowie z Zespołem Oceniającym, że ma możliwość partnerskiej rozmowy z członkami komisji oraz sposobność proponowania inicjatyw studenckich dotyczących jakości kształcenia. Przykładem jest propozycja środowiska studenckiego dotycząca wprowadzenia przedmiotów obieralnych dla wszystkich kierunków wizytowanego Wydziału. Proponowane zmiany zostały wprowadzone. Istotne jest, iż student jest informowany o terminach spotkań z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym poprzez wykorzystanie poczty elektronicznej.

Doktoranci są uwzględnieni w strukturze wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zarówno na poziomie uczelnianym, jak też wydziałowym. Przedstawiciele społeczności doktorantów wchodzi w skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Ponadto doktoranci mają przedstawicieli w Senacie i Radzie Wydziału. Pozytywnie należy ocenić rolę przedstawiciela doktorantów w Radzie Wydziału oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Z rozmów przeprowadzonych w czasie wizytacji wynika, że przedstawiciel doktorantów aktywnie uczestniczy w pracach ww. organów i realizuje bieżące zadania w zakresie ich kompetencji. Włączenie doktorantów w proces decyzyjny w zakresie zapewniania jakości kształcenia na Wydziale należy ocenić pozytywnie. Ocena taka sformułowana została również przez przedstawicieli samorządu doktorantów, którzy dodatkowo podkreślili bardzo dobrą współpracę z Kierownikiem studiów doktoranckich zapewniającą im aktywne uczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących doktorantów.

- 2) wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:

- a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów,

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia funkcjonujący na Wydziale obejmuje studia pierwszego i drugiego stopnia oraz studia doktoranckie. Zasięg działania systemu nie obejmuje w obecnej fazie rozwoju systemu studiów podyplomowych. Zakres działania systemu został określony w Zarządzeniu nr 30 Rektora z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie podstaw funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz wytycznych do realizacji oceny jakości w obszarach działania tego systemu w ZUT w Szczecinie. Zgodnie ze scentralizowaną koncepcją WSZJK dokument ten, jako zestaw wytycznych, odnosi się do funkcjonowania WSZJK na Wydziale, natomiast w obrębie poszczególnych obszarów działania i oceny wskazano w sposób precyzyjny zakres odpowiedzialności wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. W założeniach przedstawionych w przywołanym wyżej zarządzeniu Rektora ZUT WSZJK system obejmuje w sposób kompleksowy wszystkie czynniki wpływające na jakość kształcenia i ten aspekt należy ocenić pozytywnie. Jednakże sama data wydania zarządzenia oraz wskazane w nim terminy realizacji zadań w poszczególnych obszarach wskazują na to, że do osiągnięcia pełnej kompleksowości działania systemu potrzeba jeszcze czasu. Pozytywnym aspektem jest

również to, że na ocenianym Wydziale, w ślad za wytycznymi sformułowanymi na poziomie uczelni, w sposób ciągły prowadzone są działań zmierzające do osiągnięcia pełnej kompleksowości zakresu działania systemu.

Zespół Oceniający rekomenduje podjęcie przedsięwzięć mających na celu objęcie działaniem WSZJK na Wydziale także studiów podyplomowych.

Procedury oceny stopnia realizacji efektów kształcenia zdefiniowane dla prowadzonych przez jednostkę studiów zostały określone w sylabusach modułów dla poszczególnych modułów kształcenia, w tym praktyk zawodowych. W sylabusach określone są sposoby oceny formującej i podsumowującej dla poszczególnych modułów, a także, co warto podkreślić, zdefiniowane minimalne wymagania, które musi spełnić student/doktorant, aby uzyskać ocenę dostateczną oraz wymagania warunkujące uzyskanie wyższych ocen. W podobny sposób zostały zdefiniowane wymagania odnoszące się do oceny pracy dyplomowej – projektu inżynierskiego oraz pracy magisterskiej, a w odniesieniu do studiów doktoranckich – do oceny postępów pracy doktorskiej. Procedura dokonywania oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów została określona w uchwale nr 3/2012/2013 Rady Wydziału z dnia 4 czerwca 2013. Ustalone w procedurze sposoby postępowania umożliwiają szczegółową i kompleksową ocenę osiągnięć doktoranta oraz odpowiednie udokumentowanie oceny. W odniesieniu do oceny stopnia realizacji efektów kształcenia związanych z kompetencjami dydaktycznymi przewiduje się, w odniesieniu do doktorantów, hospitację zajęć dydaktycznych oraz ocenę tych zajęć przez studentów. Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz na studiach doktoranckich dokonywana jest głównie przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia, w przypadku studiów doktoranckich również przez opiekunów naukowych/promotorów. Pewne elementy oceny dokonywanej przez ewaluatorów zewnętrznych możemy dostrzec w procesie dyplomowania (recenzje) oraz w ocenie realizacji efektów kształcenia zakładanych dla praktyk zawodowych.

Na ocenianym Wydziale w niezbyt rozległym, jak dotąd, zakresie podejmowane były działania mające na celu analizę uzyskanych wyników oceny stopnia realizacji efektów kształcenia. Niemniej jednak na podkreślenie zasługuje przeprowadzenie badań pracodawców oraz badań absolwentów (raporty z tych badań są dostępne w serwisie WWW WTiICh) oraz interesująca inicjatywa badań, zmierzających do ustalenia wskaźnika niezaliczania przedmiotów na poszczególnych kierunkach w porównaniu do liczby godzin kontaktowych, które były przyporządkowane do tych przedmiotów. Badanie takie zostało przeprowadzone po pierwszym semestrze roku akademickiego 2012/2013, wnioski sformułowane na podstawie uzyskanych wyników zostały przedyskutowane z dziekanami, choć na razie nie zostały wykorzystane w doskonaleniu programów kształcenia, gdyż uznano, że badania te objęły, jak na razie, zbyt ograniczony materiał.

WSZJK na ocenianym Wydziale nie osiągnął jeszcze dostatecznego stopnia dojrzałości, by można było przeprowadzić ocenę działań naprawczych lub doskonalących odnoszących się do wyników oceny stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia dokonywanej przez nauczycieli akademickich oraz absolwentów i pracodawców. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że Wydział dysponuje zasobem danych w tym zakresie, które będą systematycznie uzupełniane i poddawane analizie.

Funkcjonowanie WSZJK w zakresie doboru procedur i narzędzi służących do oceny stopnia realizacji efektów kształcenia zdefiniowanych dla studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz studiów doktoranckich prowadzonych przez Wydział należy ocenić pozytywnie. Wydział wypracowuje także z pozytywnym skutkiem metody analizy otrzymanych wyników. W ocenie Zespołu Oceniającego intensyfikacji wymaga realizacja zadań związanych z opracowaniem sposobów wykorzystania wyników oceny stopnia realizacji efektów

kształcenia w doskonaleniu jakości kształcenia oraz sposobów weryfikowania skuteczności przedsięwzięć o charakterze naprawczym lub doskonalącym.

Ze względu na to, że WSZJK na nie obejmuje studiów podyplomowych, nie można poddać ocenie doboru procedur i narzędzi służących do oceny stopnia realizacji efektów kształcenia zdefiniowanych dla prowadzonych przez Wydział studiów podyplomowych. Zespół Oceniający rekomenduje uzupełnienie zakresu działania systemu w odniesieniu do studiów podyplomowych.

- b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia,

Udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia w obecnej fazie dojrzałości WSZJK nie ma charakteru systemowego. Relacje te opierają się w większym stopniu na kontaktach nieformalnych, a kontakty mające charakter w większym stopniu sformalizowany są związane z organizacją praktyk zawodowych. Jakkolwiek udział przedstawicieli pracodawców w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, jak i w Radach Programowych dla poszczególnych kierunków jest możliwy, to w pracach żadnego z tych ciał pracodawcy nie biorą udziału. Na Wydziale dopiero powołano uchwałą Rady Wydziału Radę Przemysłowo-Programową, jednak rezultaty jej działalności nie są jeszcze widoczne. Również w planach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia znajduje się opracowanie procedury oceny efektów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Należy jednak zwrócić uwagę, że aktualnie brakuje określonych ram współpracy, a zarazem przepływu informacji między tymi podmiotami (tj. Wydziałową Komisją i radami programowymi a Radą Przemysłowo - Programową). Brak także wyraźnie określonej koncepcji włączania interesariuszy zewnętrznych w wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na poziomie Wydziału poza uregulowaniami na poziomie uczelnianym. Rada Przemysłowo – Programowa spotkała się do tej pory zaledwie raz, więc trudno ocenić jej wpływ na jakość kształcenia w akredytowanej jednostce.

Na ZUT zarządzeniem nr 34 Rektora ZUT z dnia 6 maja 2010 w sprawie wdrożenia procedury Zasady przeprowadzania ankietyzacji zostały ustanowione reguły i harmonogram ankietyzacji pracodawców oraz zaproponowany wzór kwestionariusza ankiety do badania pracodawców, obowiązujące także na Wydziale. Odpowiedzi na niektóre z pytań kwestionariusza kierowanego do pracodawców (wzór kwestionariusza został określony w zarządzeniu nr 35 Rektora z dnia 7 maja 2010 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet studenta, absolwenta studiów wyższych ZUT w Szczecinie, pracodawcy i kandydata na studia) mogą dostarczyć pewnych wskazówek, co do określania efektów kształcenia. Jednakże charakter tych wskazówek jest ogólny, odnosi się do kompetencji generycznych i w niewielkim zakresie dostosowany jest do specyfiki przedmiotowej ocenianego Wydziału. Dodatkowo, stopień responsywności pracodawców na kierowany do nich kwestionariusz jest bardzo niski (w roku akademickim 2010/2011 ankiety zostały wysłane do 250 podmiotów gospodarczych, odpowiedziało 10, w roku akademickim 2012/2013 na 257 wysłanych kwestionariuszy odpowiedziało 17 pracodawców). Zespół oceniający rekomenduje dostosowanie kwestionariusza ankiety pracodawców do potrzeb i specyfiki ocenianego Wydziału, co umożliwiłoby bardziej wszechstronne wykorzystanie jej wyników do doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale.

W ocenie Zespołu Oceniającego Wydział znajduje się we wstępnej fazie tworzenia współpracy z pracodawcami w zakresie ich partycypowania w procesie definiowania i oceny efektów kształcenia. Zespół rekomenduje podjęcie intensywnych działań związanych z włączeniem przedstawicieli pracodawców w funkcjonowanie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Rad Programowych dla poszczególnych kierunków studiów, a także

określenie ram działania Rady Przemysłowo-Programowej i jej relacji ze środowiskiem interesariuszy wewnętrznych Wydziału oraz osobami i ciałami odpowiedzialnymi na Wydziale za jakość kształcenia. Rozbudowanie i usystematyzowanie relacji z pracodawcami przyczyniłoby się także do wzrostu poziomu responsywności na kwestionariusz ankiety dla pracodawców.

Zgodnie z zapisami Zarządzenia nr 21 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie wprowadzenia procedury „Tryb postępowania przy tworzeniu nowych kierunków studiów, studiów międzykierunkowych i makrokierunków studiów” w celu opracowania planów studiów i programów kształcenia dziekan (dziekani) wnioskuje (wnioskują) o powołanie komisji/rad programowych, których powstanie zatwierdza Rada Wydziału. Oprócz nauczycieli akademickich będących specjalistami z danej dziedziny zalecane jest także uwzględnienie w składzie komisji/rady programowej przedstawicieli studentów, doktorantów oraz zewnętrznych ekspertów, pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych przedstawicieli szeroko rozumianego otoczenia społeczno-gospodarczego.

W ramach przeprowadzonej wizytacji szczególnej uwadze poddano natomiast system praktyk studenckich funkcjonujący w akredytowanej jednostce. Jest to bowiem płaszczyzna, na której kształtują się relacje pomiędzy interesariuszami wewnętrznymi (studenci) oraz zewnętrznymi (pracodawcy), a także element pozwalający na pierwszą ocenę efektów kształcenia.

Realizacja praktyk jest zgodna z przepisami uczelnianymi, tj. obowiązującym programem, regulaminem studiów i zarządzeniem nr 169 Rektora ZUT z dnia 20 listopada 2009. Za koordynację praktyk na Wydziale odpowiada Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk. Studenci na ogół sami poszukują miejsc do odbycia praktyk, ale w razie potrzeb mogą liczyć także na pomoc Wydziału. W trakcie wizytacji zapoznano się z losowo wybranymi dziennikami praktyk oraz umowami o realizację praktyk zawodowych. Poza dziennikiem praktyk student jest także zobowiązany do przygotowania krótkiego sprawozdania (podsumowania) z realizacji praktyk. Umowy o realizację praktyk zawodowych zawierane z zakładami pracy nie zawierają informacji o ubezpieczeniu studenta od NNW. Rekomenduje się zatem unormowanie tej kwestii. Proponuje się także, aby dzienniczki praktyk zawierały miejsce na uwagi zakładu pracy dot. studenta oraz bardziej szczegółową opinię niż tylko potwierdzenie odbycia praktyki (w tej chwili jest to element nieobowiązkowy). Określone zostały programy praktyk oraz zadania do zrealizowania w ich trakcie przez studentów. Programy praktyk nie zawierają opisu efektów kształcenia oraz sposobów ich weryfikacji.

Akredytowana jednostka wdrożyła elementy, które składają się na ogólny system kontroli praktyk. Podstawowym elementem kontrolnym jest prowadzona dokumentacja (dzienniki praktyk dokumentujące przebieg praktyki) oraz losowo prowadzona kontrola w formie niezapowiedzianej wizytacji (działania te nie są jednak udokumentowane). Jako przykład dobrej praktyki należy natomiast wskazać projekt w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pt. „Model Adaptacyjnego Transferu Rozwiązań Innowacyjnych i Eksperymentalnych MATRIX”. Projekt jest realizowany wspólnie m.in. z Zachodniopomorską Szkołą Biznesu w Szczecinie, a Wydział jest jednym z partnerów projektu. Jednym z komponentów, a zarazem elementów produktu finalnego projektu, jest „Baza Praktyk i Staży”, która ma na celu umożliwienie zamieszczania ofert praktyk oraz staży a jednocześnie kojarzenie studentów z pracodawcami. Aktualny stan realizacji projektu i logika projektów innowacyjnych realizowanych w ramach POKL powodują jednak, że produkt finalny stanowiący główny element jest dopiero w fazie testowania, a zatem na ocenę ostatecznego rezultatu oraz efektów upowszechniania oraz wdrażania modelu jest zbyt wcześnie.

Podsumowując, udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników, a także analizy skuteczności działań naprawczych oraz udziału przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia należy ocenić

jako istotny. Aktualnie wymaga on rozwinięcia poprzez większe zaangażowanie w przedmiotowe procesy pracodawców, sprecyzowanie (np. w formie regulaminu) roli i znaczenia Rady Przemysłowo – Programowej oraz rozwijanie jej działalności.

- c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,

Badania absolwentów Wydziału były dotychczas realizowane w oparciu o procedury ustalone na poziomie ogólnouczelnianym (zarządzenie nr 34 Rektora z dnia 6 maja 2010 w sprawie wdrożenia procedury Zasady przeprowadzania ankietyzacji, a także w zarządzenie nr 35 Rektora z dnia 7 maja 2010 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet studenta, absolwenta studiów wyższych ZUT w Szczecinie, pracodawcy i kandydata na studia). Proces gromadzenia i opracowania danych jest scentralizowany na poziomie ogólnouczelnianym. Dotychczas została przeprowadzona ankietyzacja absolwentów za rok 2010/2011. Kolejne ankietyzacje będą się odbywały zgodnie z terminarzem ustalonym w zarządzeniu Rektora. Ogólnouczelniany kwestionariusz ankiety absolwenta pozwala na gromadzenie danych dotyczących opinii absolwentów na temat różnych aspektów procesu kształcenia w uczelni oraz przydatności uzyskanego wykształcenia w wykonywaniu pracy zawodowej. Przy pomocy tego kwestionariusza można jednak badać poziom zadowolenia absolwentów ze studiowania. Odpowiedzi na pytania kwestionariusza nie dostarczają jednakże danych niezbędnych do zidentyfikowania i opisania luk kompetencyjnych absolwentów. Umożliwiają one jedynie uzyskanie ogólnej informacji o tym, że luki kompetencyjne występują (np. na pytanie „Czy program Pana/Pani studiów zawierał wszystkie treści konieczne do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie?”, respondent może wybrać wyłącznie jedną z odpowiedzi: a) zdecydowanie tak, b) raczej tak, c) były pewne braki, d) program nie zawierał istotnych treści, e) nie mam zdania).

Zgodnie z zarządzeniem nr 34 Rektora z dnia 6 maja 2010 w sprawie wdrożenia procedury Zasady przeprowadzania ankietyzacji, wyniki badania absolwentów są opracowywane na poziomie centralnym przez Sekcję ds. Standardów i Jakości Kształcenia, a następnie omawiane na posiedzeniu uczelnianej komisji ds. jakości kształcenia. Wyniki badania absolwentów stanowią jeden z elementów branych pod uwagę w opracowaniu planu doskonalenia jakości kształcenia na uczelni. Wyniki badania absolwentów oraz plan doskonalenia jakości kształcenia są przekazywane, po zatwierdzeniu, dziekanom poszczególnych wydziałów.

Sprawozdanie z ankietyzacji absolwentów studiów wyższych na Wydziale, dane za rok akademicki 2010/2011, data opracowania 5.10.2011 r. Badanie to objęło absolwentów studiów stacjonarnych pierwszego stopnia, zamieszczone w serwisie WWW Wydziału zawiera podsumowanie wyników oraz wnioski obejmujące szereg rekomendacji odnoszących się do programu kształcenia. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający nie uzyskał klarownej informacji dotyczącej tego, czy i w jakim zakresie rekomendacje te zostały wykorzystane w doskonaleniu programu kształcenia.

Na początku roku 2013 dotychczas obowiązujące zarządzenia w sprawie ankietyzacji wzorów narzędzi do gromadzenia danych zostały znowelizowane (Zarządzenie nr 3 Rektora z dnia 7 stycznia 2013 oraz Zarządzenie nr 4 Rektora z dnia 7 stycznia 2013). Znowelizowane zarządzenia wprowadzają ankietę monitorowania kariery zawodowej absolwenta studiów wyższych ZUT. Kwestionariusz będzie dystrybuowany wśród absolwentów w ciągu 6 miesięcy, trzech oraz pięciu lat od daty złożenia egzaminu dyplomowego. W zarządzeniu rektora określono także zasady odpowiedzialności za opracowanie wyników oraz sposoby ich wykorzystania w dostosowywaniu programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Zmodyfikowany kwestionariusz ankiety absolwenta pozwala na gromadzenie danych

dotyczących zatrudnienia absolwentów oraz uzyskanie ogólnych informacji o przydatności poszczególnych rodzajów umiejętności (specjalistycznych i generycznych) na zajmowanym przez absolwenta stanowisku pracy.

W ocenie Zespołu Wydział posiada odpowiednie, wypracowane w skali całej Uczelni i doskonalone procedury dotyczące monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy. W sposób prawidłowy został także dobrany rodzaj narzędzia wykorzystywanego w gromadzeniu danych pochodzących od absolwentów (kwestionariusz ankiety). Rozważenia wymaga zakres danych gromadzonych w wyniku badań absolwentów (zarówno w odniesieniu do poprzednio obowiązującego, jak i zmodyfikowanego kwestionariusza). Zespół oceniający rekomenduje wprowadzenie modyfikacji narzędzia służącego do badań w odniesieniu do zakresu gromadzonych danych, zmierzających przede wszystkim w kierunku umożliwienia identyfikacji luk kompetencyjnych absolwentów związanych z trzema kategoriami efektów kształcenia, na podstawie odpowiedzi na kwestionariusz. Pożądane byłoby także dostosowanie kwestionariusza do specyfiki Wydziału i prowadzonych kierunków studiów, a także objęcie badaniami również absolwentów studiów doktoranckich oraz studiów podyplomowych.

Wydział otrzymuje, zgodnie z regulacjami ustanowionymi w zarządzeniu nr 34 Rektora z dnia 6 maja 2010 oraz w znowelizowanym zarządzeniu z dnia 7 stycznia 2013, opracowanie wyników badań absolwentów wraz z rekomendacjami odnoszącymi się do doskonalenia jakości kształcenia. Metody analizy są poprawnie dobrane, a rekomendacje wskazują konkretne aspekty procesu i programu kształcenia wymagające naprawy lub dalszego diagnozowania. Jednak działania mające na celu wykorzystanie tych rekomendacji do doskonalenia programów i procesu kształcenia nie przybrały na ocenianym Wydziale charakteru systemowego. Wydział nie wypracował także mechanizmów pozwalających na weryfikację skuteczności działań naprawczych i doskonalących.

Podsumowując, aktualnie obowiązujące rozwiązania w zakresie monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, które są podejmowane w ramach działań prowadzonych przez Władze Uczelni, a w szczególności akredytowanej jednostki, należy ocenić jako pozytywne. Zespół oceniający rekomenduje zintensyfikowanie działań mających na celu wykorzystanie wyników badań absolwentów w doskonaleniu jakości kształcenia na ocenianym Wydziale

d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,

Monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia na Wydziale nie mają charakteru systemowego i nie są prowadzone w oparciu o opracowane procedury i ustalony harmonogram działań. Stworzenie procedury okresowych przeglądów programów kształcenia znajduje się w wykazie procedur do opracowania przez Wydziałową Komisję ds. Jakości kształcenia, udostępnionym w trakcie wizytacji przez Przewodniczącą Komisji.

Na Wydziale zostały powołane rady programowe dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na pierwszym i drugim stopniu kształcenia oraz dla studiów doktoranckich, zgodnie z zarządzeniem nr 17 Rektora ZUT z dnia 25 marca 2013 w sprawie wprowadzenia procedury „Tryb uruchomienia i zniesienia kierunku studiów” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie. W składzie rad programowych nie ma jednakże przedstawicieli studentów i doktorantów (mimo wyraźnego wymogu włączenia przedstawicieli tych grup interesariuszy w prace rad programowych, sformułowanego w zarządzeniu nr 17 Rektora ZUT). Nie została także spełniona zawarta w zarządzeniu wskazówka dotycząca włączenia w skład rad programowych zewnętrznych ekspertów, pracodawców, przedstawicieli rynku pracy.

Działania dotyczące monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia znajdują się na ocenianym Wydziale w fazie przygotowawczej. Zespół Oceniający rekomenduje uzupełnienie składów rad programowych o reprezentantów interesariuszy wewnętrznych – studentów i doktorantów oraz przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, w tym w szczególności pracodawców, a także powołanie rady programowej dla studiów podyplomowych prowadzonych na ocenianym Wydziale, zgodne z zaleceniami zamieszczonymi w zarządzeniu Rektora. Pożądane byłoby również rozszerzenie zakresu kompetencji rad programowych o powierzenie im obowiązku monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia na wszystkich poziomach, w oparciu o procedurę planowaną przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia.

Na Wydziale nie były dotychczas przeprowadzane systemowo działania w zakresie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia dla studiów doktoranckich. Oprócz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale działa Komisja Programowa dla studiów doktoranckich. Z rozmów przeprowadzonych z członkami Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Kierownikiem studiów doktoranckich wynika, że współpraca między ww. organami nie jest obecnie uregulowana, a także nie ma między nimi przepływu informacji o realizowanych działaniach. Zgodnie z informacją przekazaną przez członków WKJK, kwestia współpracy Komisji z działającymi na wydziale komisjami programowymi dla wszystkich rodzajów studiów wymaga dopracowania i dookreślenia w przygotowywanych procedurach m. in. dotyczących okresowych przeglądów programów studiów.

- e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,

Ogólne zasady oceniania studentów zostały ustalone w rozdziale 7 *Weryfikacja i ocena osiągniętych efektów kształcenia (zaliczenia i egzaminy)*, w rozdziale 9 *Praca dyplomowa* oraz w rozdziale 10 *Egzamin dyplomowy* Regulaminu studiów wyższych na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie (uchwała nr 16 Senatu ZUT z dnia 26 marca 2012 r.). W Regulaminie studiów zawarte zostały również zasady weryfikacji i oceny efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym. Szczegółowe zasady weryfikacji efektów kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale zawarte są w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Zgodnie z postanowieniami Regulaminu studiów, w sylabusie przedmiotu określone są formy weryfikacji każdego z zakładanych dla samego modułu/przedmiotu efektów kształcenia, a także zdefiniowane progi wymagań, których spełnienie warunkuje uzyskanie przez studenta określonej oceny. Zarówno Regulamin studiów, jak i sylabusy poszczególnych przedmiotów są dostępne publicznie, zatem zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzeni mogą się zapoznać z zasadami oraz metodami weryfikacji efektów kształcenia oraz oceniania studentów.

Wydział nie wprowadził procedur umożliwiających środowisku studenckiemu ocenę i weryfikację zasad oraz systemu oceniania studentów. Elementy dotyczące weryfikacji efektów kształcenia znajdują się w kwestionariuszu Ankieta Uczelni, lecz wskazane badanie jest realizowane w ramach programu pilotażowego i nie obejmuje w chwili obecnej studentów wizytowanej Jednostki. Zaleca się stworzenie procedur umożliwiających środowisku studenckiemu kompleksową ocenę zasad oceniania studentów oraz weryfikację efektów uczenia się, co umożliwi obiektywizację wskazanego procesu oraz przyczyni się do doskonalenia jakości kształcenia prowadzonej na Wydziale.

Ogólne zasady oceniania doktorantów są zawarte w § 9 *Zasady rozliczania postępów pracy doktoranta* Regulaminu studiów doktoranckich w ZUT (uchwała nr 16 Senatu ZUT z dnia 30 stycznia 2012 r.). Szczegółowe zasady weryfikacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich prowadzonych na ocenianym Wydziale zawarte są w sylabusach przedmiotów prowadzonych na studiach doktoranckich. Ponadto została podjęta przez Radę Wydziału uchwała nr 3/2012/2013 w sprawie zatwierdzenia sposobu dokonywania oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów. Opracowana została również, w wersji roboczej, procedura kontroli postępu pracy doktorskiej. Uchwała nr 3/2012/2013 precyzuje zakres i kryteria oceny doktoranta oraz określa wzory protokołów oceny doktoranta w obrębie poszczególnych kryteriów.

Na Wydziale dotychczas nie dokonywano systemowo analizy zasad oceniania doktorantów i weryfikowania efektów ich kształcenia. Zasady oceniania doktorantów weryfikuje się jednak przy okazji zmian regulacji prawnych w zakresie studiów trzeciego stopnia, co nie jest określone w procedurach systemu, potwierdza to ww. uchwała.

W odniesieniu do studiów podyplomowych, ogólne zasady oceniania słuchaczy zostały sformułowane w § 4 *Przebieg studiów podyplomowych (dokumentacja, zaliczanie zajęć, semestru, rejestracja na kolejny semestr, skreślenie z listy słuchaczy)* Regulaminu studiów podyplomowych (uchwała nr 16 Senatu ZUT z dnia 26 września 2011 r.). Szczegółowe zasady weryfikacji i oceny efektów kształcenia są opracowywane na studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale przez prowadzących poszczególne przedmioty pod nadzorem kierownika studiów. Nie jest zapewniony publiczny dostęp do sylabusów przedmiotów oraz zasad oceny podsumowującej na zakończenie studiów podyplomowych. Na Wydziale nie zostały także opracowane procedury oceny postępów słuchaczy studiów podyplomowych. Niemniej jednak słuchacze w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym dobrze ocenili sposób realizacji programu studiów oraz rzetelność weryfikacji i oceny efektów kształcenia.

W ocenie Zespołu Wydział dysponuje, w odniesieniu do studiów wyższych oraz studiów doktoranckich, zestawem ogólnych zasad oceniania studentów i doktorantów, zapewniających rzetelność i obiektywizm oceniania. Szczegółowe metody weryfikacji efektów kształcenia na studiach wyższych oraz doktoranckich mają charakter kompleksowy, to znaczy odnoszą się do wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz są w stosunku do nich trafne. System ten nie obejmuje studiów podyplomowych. Ogólne zasady oceniania słuchaczy zostały ustalone wyłącznie na poziomie ogólnouczelnianym. Zespół oceniający rekomenduje włączenie studiów podyplomowych do stosowanych na ocenianym Wydziale ogólnych zasad oceniania oraz weryfikacji efektów kształcenia.

Monitorowanie ogólnych zasad oceniania studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych, ani monitorowanie metod weryfikacji i oceny efektów kształcenia na różnych rodzajach studiów nie mają charakteru systemowego, a dokonywane w tym zakresie działania naprawcze lub doskonalące są incydentalne. WSZJK funkcjonujący na Wydziale nie obejmuje także weryfikacji skuteczności działań związanych z korygowaniem lub doskonaleniem ogólnych zasad oceniania oraz weryfikacji i oceny efektów kształcenia.

- f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,

Zgodnie z § 40 Statutu ZUT w Szczecinie wszyscy nauczyciele akademicki podlegają ocenie okresowej. W Statucie zostały określone kryteria oceny nauczycieli akademickich. Jedno z kryteriów stanowią efekty działalności dydaktycznej, obejmujące zarówno formy pracy ze studentami, jak i autorstwo podręczników i innych pomocy naukowych. Statut Uczelni stanowi także, iż w obrębie oceny działalności dydaktycznej nauczyciela akademickiego

uwzględnia się ocenę zajęć dokonywaną przez studentów i doktorantów po zakończeniu każdego cyklu dydaktycznego. Ocena ankietowa nauczycieli akademickich dokonywana przez studentów i doktorantów jest prowadzona wedle procedury ogólnouczelnianej. Dotychczas ocena ankietowa była prowadzona w oparciu o zarządzenie nr 34 Rektora ZUT z dnia 6 maja 2010 (z późniejszymi zmianami). Zgodnie z tym zarządzeniem ocenie poddawani byli wybrani nauczyciele akademicki wedle planu ankietyzacji, zatwierdzonego przez Radę Wydziału, tworzonego przy przyjęciu zasady, że nauczyciel jest oceniany przez studentów i doktorantów nie rzadziej niż raz na dwa lata, nauczyciel posiadający tytuł naukowy nie rzadziej niż raz na cztery lata. Sprawozdania z ankietyzacji wybranych nauczycieli akademickich z lat 2010/2011 oraz 2011/2012 są udostępnione w serwisie internetowym Wydziału. Procedura ogólnouczelniana oceny ankietowej zajęć dydaktycznych przez studentów i doktorantów, została zmieniona zarządzeniem nr 3 Rektora ZUT z dnia 7 stycznia 2013. Ustalono w niej, iż od roku akademickiego 2012/2013 ocena dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich i jest przeprowadzana po zakończeniu każdego semestru. Na uczelni obowiązuje jednolity kwestionariusz (zarządzenie nr 4 Rektora ZUT z dnia 7 stycznia 2013).

Ocena nauczycieli akademickich prowadzona jest także w wyniku hospitacji zajęć dydaktycznych. W tym zakresie również obowiązuje procedura ogólnouczelniana wprowadzona zarządzeniem nr 70 Rektora ZUT z dnia 30 sierpnia 2010 r. Procedura przewiduje właściwą sekwencję działań: Hospitacje prowadzone są w następujących przypadkach: (1) po uzyskaniu negatywnej oceny podczas ankietyzacji studentów; (2) - złożenia przez studenta oficjalnej skargi na nauczyciela; (3) - na wniosek Dziekana. Z hospitacji sporządzany jest protokół.

W ocenie Zespołu Oceniającego na Wydziale zostały odpowiednio dobrane oraz opracowane procedury i narzędzia służące do oceny jakości kadry dydaktycznej prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Jako element zasługujący na szczególne podkreślenie należy wskazać działania doskonalące, podjęte w celu objęcia oceną przeprowadzaną przez studentów i doktorantów wszystkich nauczycieli akademickich po zakończeniu każdego cyklu dydaktycznego (semestru), a także planowane opracowanie procedury doboru kadry dydaktycznej do realizacji zajęć. Pożądane byłoby objęcie ankietyzacją w sposób systemowy także słuchaczy studiów podyplomowych. Wyniki oceny jakości kadry dydaktycznej, uzyskiwane jako rezultat oceny okresowej, hospitacji zajęć oraz ankietyzacji studentów i doktorantów są wykorzystywane do doskonalenia kadry, chociaż działania te nie mają jeszcze charakteru systemowego. Brak działań systemowych w tym zakresie powoduje, że nie wszystkie nieprawidłowości zdiagnozowane w wyniku badań ankietowych spotykają się z odpowiednią reakcją władz Wydziału. W trakcie spotkania z ekspertem studentem, studenci wskazywali na to, że mimo dokonania przez nich negatywnej oceny zajęć z przedmiotu Chemia fizyczna i sformułowania konkretnych zarzutów, nie spotkali się z żadną reakcją Władz Wydziału w postaci oczekiwanych przez nich zmian. Sytuacja ta wymaga wyjaśnienia, a jej zaistnienie wskazuje na to, iż wyniki badań ankietowych powinny być wykorzystywane nie tylko do formułowania wniosków o charakterze ogólnym, ale również jako źródło wczesnego wykrywania sytuacji niepożądanych w odniesieniu do poszczególnych nauczycieli akademickich i szybkiego reagowania na nie.

Założenia badania ankietowego dotyczącego kadry naukowo-dydaktycznej są zrozumiałe i powszechnie dostępne dla studentów. Niezbędne informacje mogą oni odnaleźć na stronie Internetowej Uczelni. Kwestionariusz ankiety jest przejrzysty i zrozumiały. Jest on skonstruowany w taki sposób, iż studenci mają możliwość zawarcia dodatkowych uwag. Ankiety funkcjonują w formie papierowej i są anonimowe, co wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa studentów w kontekście formułowania opinii.

Dział Kształcenia sporządza wyniki procesu ankietyzacji i przekazuje Dziekanowi Wydziału. Wyniki są następnie udostępniane do kierowników jednostek organizacyjnych i ocenianych wykładowców. Dodatkowo sprawozdania dotyczące badania ankietowego są przekazywane do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która opracowuje analizy wyników i przygotowuje działania projakościowe. Organizacja procesu tworzenia opracowań i analiz wniosków płynących z badań ankietowych jest poprawnie skonstruowana z punktu widzenia oceny studenckiej. Istotne jest również, iż środowisko studenckie jest uwzględniane w poszczególnych etapach funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Pozytywnie należy ocenić publikacje wyników procesu ankietyzacji dla środowiska studenckiego. Niezbędne informacje w formie rocznego raportu są umieszczane na stronie Internetowej Uczelni. Wskazane postępowania wpływają na zwiększenie zrozumienia celowości przeprowadzanych badań ankietowych wśród studentów wizytowanej Jednostki.

Jednostka nie prowadzi procesu ankietyzacji, ani innych form badania w aspekcie oceny kadry wspierającej proces kształcenia. Elementy oceny funkcjonowania Uczelni, w tym również oceny pracowników administracyjnych znajdują się w kwestionariuszu Ankieta Uczelni, lecz wskazane badanie jest realizowane w ramach programu pilotażowego i nie obejmuje studentów wizytowanej Jednostki. Zaleca się umożliwienie studentom wizytowanego Wydziału ocenę pracowników wspierających proces kształcenia.

Na studiach trzeciego stopnia badanie opinii doktorantów na temat pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich zostało wdrożone już po semestrze zimowym obecnego roku akademickiego. Badanie ma być przeprowadzane w cyklu semestralnym dla wszystkich zajęć zrealizowanych w danym semestrze, przy użyciu tradycyjnych papierowych kwestionariuszy ankiet. Kwestionariusz *Ankiety studenta/doktoranta* opracowywany jest na szczeblu uczelnianym. Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili treść pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety. **Jednocześnie wskazali na długi proces decyzyjny w zakresie dokonywania w nim ewentualnych zmian.** W czasie wizytacji Zespół Oceniający został poinformowany, że wyniki badania opinii doktorantów na temat pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich są obecnie opracowywane.

Procedura „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” przewiduje także badanie opinii doktorantów w procesie ankietyzacji w celu uzyskania informacji o organizacji i funkcjonowaniu Uczelni, w tym o jakości kadry wspierającej proces kształcenia. Doktoranci nie mieli jednak informacji na temat tego badania.

Dotychczas na Wydziale prowadzone były hospitacje zajęć doktorantów. Hospitacje przeprowadzane były przez dyrektorów instytutów lub zastępców dyrektorów ds. dydaktycznych w poszczególnych jednostkach oraz opiekunów naukowych doktorantów. W rozmowie z Zespołem Oceniającym członkowie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia poinformowali, że nie mają szczegółowych informacji na temat hospitacji zajęć doktorantów, ponieważ działania w tym zakresie realizowane są niezależnie od Komisji w poszczególnych jednostkach.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki,

Ocena poziomu naukowego jednostki nie jest uwzględniona w wykazie obszarów funkcjonowania WSZJK, określającego zakres działania systemu. Niemniej jednak ocena poziomu naukowego wewnętrznych jednostek organizacyjnych Wydziału jest dokonywana wedle zasad wypracowanych na Wydziale, wzorowanych na kryteriach uwzględnianych w parametryzacji jednostek naukowych i uwzględniających m.in. wysoko punktowane publikacje, rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, patenty i wdrożenia, a także wskaźniki

bibliometryczne. Na podstawie corocznej oceny jednostek tworzony jest ranking, będący podstawą do podziału środków finansowych.

Zarówno procedury i narzędzia służące weryfikacji poziomu naukowego jednostek wewnętrznych Wydziału, jak i rodzaje gromadzonych danych i sposoby ich analizy, a także sposób wykorzystania jej wyników, jako podstawy podziału środków finansowych należy ocenić pozytywnie. Stosowane na Wydziale zasady postępowania spełniają funkcję weryfikacyjną, a jednocześnie motywacyjną dla poszczególnych pracowników, zespołów oraz jednostek organizacyjnych.

- h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,

Ocena zasobów materialnych, infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów nie ma charakteru systemowego, opartego na formalnie przyjętych i zatwierdzonych procedurach. Jest to ten obszar funkcjonowania WSZJK na Wydziale, którego rozwój jest, wedle informacji uzyskanej w trakcie spotkania z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, planowany, a obejmować będzie m.in. opracowanie procedury badania i oceny bazy laboratoryjnej oraz materialnej do realizacji dydaktyki.

Bieżąca analiza potrzeb związanych z utrzymaniem i rozwojem bazy dydaktycznej oraz uzgadnianie planów inwestycyjnych w tym zakresie z Dziekanem jest obowiązkiem kierowników wewnętrznych jednostek Wydziału.

Od roku akademickiego 2012/2013 studenci i doktoranci mają możliwość dokonania oceny niektórych elementów infrastruktury dydaktycznej (np. dostępu do Internetu na terenie uczelni, zaplecza bibliotecznego), jak i środków wsparcia (m.in. funkcjonowania administracji uczelnianej i wydziałowej, infrastruktury mieszkaniowej, pomocy materialnej, infrastruktury sportowej i oferty kulturalnej) wypełniając tzw. ankietę uczelni.

W ocenie Zespołu Oceniającego funkcjonowanie WSZJK w zakresie oceny zasobów materialnych oraz środków wsparcia dla studentów znajduje się w fazie przygotowawczej. Poczynione w tym zakresie działania wstępne należy ocenić pozytywnie, choć wymagają one rozszerzenia w odniesieniu do studiów podyplomowych. Intensyfikacji wymagają prace związane z opracowaniem metod analizy danych, a także wykorzystania wyników analizy do doskonalenia bazy materialnej oraz środków wsparcia dla studentów i doktorantów.

Ocenę zasobów materialnych, a także środków wsparcia doktorantów umożliwia procedura „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” [Zarządzeniami nr 3 i 4 Rektora ZUT w Szczecinie z dn. 7 stycznia 2013 r.]. Procedura przewiduje badanie opinii doktorantów w procesie ankietyzacji o organizacji i funkcjonowaniu Uczelni. Doktoranci nie mieli jednak informacji na temat tego badania. Pozytywnie ocenić trzeba stworzenie doktorantom możliwości oceny ogólnych warunków realizacji rozprawy doktorskiej (dostępności aparatury i stanowisk badawczych, możliwości kontaktowania się z opiekunem, dostępności pomieszczeń oraz sprzętu komputerowego itp.) w składanych corocznie sprawozdaniach z przebiegu pracy naukowej.

- i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,

Poziom dojrzałości WSZJK, w odniesieniu do funkcjonowania systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia jest nierównomierny w poszczególnych obszarach działania systemu. Pozytywnie ocenić należy sposoby i zakres gromadzonych danych

odnoszących się do oceny zajęć dydaktycznych dokonywanej przez studentów i doktorantów, zadowolenia ze studiowania (ankieta uczelni), poziomu naukowego jednostki, poziomu naukowego i dydaktycznego kadry, informacji zwrotnej od absolwentów oraz pracodawców (z zastrzeżeniem sformułowanych wyżej uwag odnoszących się do niektórych szczegółowych aspektów związanych z ankietą absolwenta i pracodawcy), a także od kandydatów. W przypadku wymienionych rodzajów danych ustalono, najczęściej na poziomie ogólnouczelnianym, harmonogram ich gromadzenia i opracowania, odpowiedzialność poszczególnych osób i jednostek, formularze do prezentowania i publikacji wyników. Pozytywną tendencją w funkcjonowaniu WSZJK jest także publikowanie wyników analizy danych w serwisie internetowym ocenianego Wydziału

W innych, niż wymienione wyżej obszarach funkcjonowania WSZJK, np. w odniesieniu do monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia, oceny ogólnych zasad oceniania studentów doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz weryfikacji osiągniętych przez nich efektów kształcenia, oceny zasobów materialnych oraz wsparcia dla studentów i doktorantów, zakres gromadzonych danych wraz z metodami ich analizy nie zostały jeszcze ustalone lub ustalenia te znajdują się w fazie przygotowawczej.

W ocenie Zespołu Oceniającego, szczególnego namysłu i uwagi w obecnej fazie dojrzałości WSZJK, wymaga wypracowanie sposobów analizy gromadzonych danych i wykorzystania ich wyników w doskonaleniu programów kształcenia oraz różnych aspektów organizacji, przebiegu i rezultatów procesu dydaktycznego.

- j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,

Na Wydziale nie została opracowana procedura regulująca kwestie publikowania informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz organizacji i procedurach toku studiów, jednakże aktualne informacje z tego zakresu są publicznie dostępne w serwisie internetowym <http://www.wtiich.zut.edu.pl>. W zakładce *Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia* znaleźć można, w sposób przejrzysty uporządkowane, informacje dotyczące m.in. programów kształcenia i planów studiów, wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w ZUT, działalności Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, procedurach realizacji i doskonalenia procesów dydaktycznych (opracowanych i zatwierdzonych oraz będących w przygotowaniu), wynikach badań jakości kształcenia. Ponadto zarówno w tej zakładce, jak i w zakładce *Plany i programy studiów* dostępne są sylabusy przedmiotów dla wszystkich kierunków studiów wyższych stacjonarnych i niestacjonarnych oraz studiów trzeciego stopnia prowadzanych na Wydziale. Informacja jest zaprezentowana w sposób ujednolicony, w przyjaznej dla użytkownika formie, korzystanie z narzędzi informacyjnych o programach kształcenia, planach studiów oraz sylabusach przedmiotów jest intuicyjne, a podawane informacje precyzyjne, klarowne i kompleksowe. Zakres informacji o zakładanych efektach kształcenia, sposób jej prezentacji oraz wyszukiwania Zespół ocenia bardzo wysoko.

Równie wysoko należy ocenić zakres i sposób prezentowania informacji o organizacji studiów (organizacja roku akademickiego, harmonogramy zajęć) oraz o procedurach toku studiów. Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili jednak, że mają zapewniony odpowiedni dostęp do ww. informacji. Informacje te dostępne są dla doktorantów w sekretariatach jednostek Wydziału i sekretariacie studiów doktoranckich, na tablicach ogłoszeniowych znajdujących się w budynkach Wydziału, a także na stronach internetowych Uczelni.

Zespół Oceniający rekomenduje objęcie systemem informacyjnym o programach i planach studiów także studiów podyplomowych, w odniesieniu do których brak jest publicznie dostępnej informacji o efektach kształcenia, a informacje o programie kształcenia ograniczają się do wyszczególnienia listy przedmiotów. Ponadto pożądane byłoby przeprowadzenie testów użyteczności serwisu internetowego Wydziału, w celu wykorzystania otrzymanych wyników do doskonalenia obsługi informacyjnej wszystkich kategorii użytkowników serwisu. W obecnej fazie dojrzałości WSZJK funkcjonującego na Wydziale nie zostały wypracowane systemowo funkcjonujące mechanizmy zapobiegania i eliminacji zjawisk patologicznych. Wykrywanie tych zjawisk oraz rozwiązywanie wynikających z nich problemów ma swoje źródło przede wszystkim w bezpośrednich kontaktach nauczycieli akademickich oraz studentów lub doktorantów. Ponadto na wszystkich kierunkach studiów wyższych prowadzonych na Wydziale realizowany jest przedmiot Ochrona własności intelektualnej, a jednym z efektów kształcenia zakładanych dla tego przedmiotu jest „korzystanie z cudzych wyników zgodnie z prawem”. Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów i doktorantów zostały określone w regulaminach studiów wyższych oraz studiów doktoranckich. Na uczelni obowiązuje również Kodeks etyki doktoranta. Natomiast w planach rozwojowych WSZJK, w obrębie obszaru badań związanych z monitorowaniem i doskonaleniem procesu kształcenia, przewidziane jest opracowanie „uczelnianej procedury procesu dyscyplinarnego w uczelni” oraz wydziałowej procedury „wykrywania plagiatów i naruszeń własności intelektualnej, nieuczciwych zachowań w trakcie egzaminu, sprawców niszczenia mienia oraz złych praktyk w pracy nauczyciela i studenta”, a także przygotowywanie raportów rocznych dotyczących zjawisk patologicznych.

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych na studiach doktoranckich określony jest w Statucie ZUT i regulaminach wprowadzonych dla tych studiów (regulaminie studiów doktoranckich, regulaminach stypendialnych, regulaminie samorządu doktorantów). Na szczęblu Uczelni działania w tym obszarze należą do kompetencji komisji dyscyplinarnych dla doktorantów oraz właściwych organów samorządu doktorantów. Doktoranci mogą również kierować swoje uwagi i skargi do Kierownika Studiów Doktoranckich lub Dziekana.

W ocenie Zespołu, WSZJK funkcjonujący na Wydziale, w zakresie mechanizmów stosowanych w celu zapobiegania i eliminacji zjawisk patologicznych znajduje się w fazie przygotowawczej. Pozytywnie należy ocenić działania podjęte dotychczas w tym zakresie, szczególnie te, związane z dostarczaniem wiedzy z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz kształtowaniem postaw poszanowania dla wyników cudzych prac i wykorzystania ich zgodnie z prawem, a także plany doskonalenia funkcjonowania WSZJK w odniesieniu do wykrywania i eliminowania zjawisk patologicznych.

- 3) jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

Zgodnie z informacjami podanymi w Raporcie samooceny (s. 22-24), w latach 2010-2012 na Wydziale zostały przeprowadzone badania jakości kształcenia w następujących obszarach: (1) Monitorowanie realizacji efektów kształcenia (badana była terminowość składania prac dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz rozpraw doktorskich na studiach doktoranckich); (2) Procesu kształcenia (badana była działalność naukowa studentów oraz doktorantów, uzyskiwanie przez studentów i doktorantów nagród, w tym nagród zewnętrznych, udział interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia na studiach wyższych oraz na studiach doktoranckich, oferta kształcenia na studiach drugiego stopnia pod kątem atrakcyjności); (3) Warunki i jakość prowadzenia zajęć (badana była organizacja zajęć,

wyposażenie sal i laboratoriów, warunki studiowania dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej); (4) Warunki socjalne oferowane studentom i doktorantom (badana była dostępność miejsc w domach akademickich); (5) Dostępność informacji na temat realizacji procesu kształcenia; (6) Mobilność studentów i doktorantów; (7) Opinia studentów, absolwentów oraz pracodawców o jakości kształcenia. W każdym z opisanych obszarów i szczegółowych aspektów jakości kształcenia, będących przedmiotem badania została określona ocena we wstępnym etapie badania oraz sformułowane zalecenia. Nie wszystkie wyniki powtórnego badania były znane w trakcie wizytacji, jednak w większości badanych aspektów, po wdrożeniu działań naprawczych uzyskano poprawę.

Zespół ocenia pozytywnie efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w badaniu przez jednostkę jakości kształcenia, a także skuteczność podjętych działań naprawczych.

Skuteczność WSZJK zarówno na uczelni, jak i na ocenianym Wydziale jest monitorowana w sposób ciągły, ciąglemu przeglądowi, modyfikacjom oraz zmianom poddawane są także ogólnouczelniane i wydziałowe procedury. Świadczą o tym zarówno częste zmiany regulacji ogólnouczelnianych dotyczących zapewnienia jakości kształcenia, jak i aktywność Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Spotkania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale odbywają się od roku 2009 (Wydział dysponuje dokumentacją spotkań w postaci szczegółowych protokołów oraz list obecności na spotkaniach; pierwsze spotkanie odbyło się 28 września 2009). Początkowo spotkania odbywały się z mniejszą regularnością, czasami raz w miesiącu, częściej raz na kilka miesięcy. Jednak od początku roku 2013 spotkania Wydziałowej Komisji odbywają się ze znacznie większą częstotliwością (częściej niż raz w miesiącu). Ostatni rok działalności komisji jest poświęcony głównie pracy nad przygotowaniem procedur związanych z procesem kształcenia i pomocą materialną dla studentów. Przedmiotem posiedzeń Komisji były też zagadnienia związane z umieszczaniem na stronie Wydziału informacji o działalności Komisji Wydziałowej oraz osiągniętych rezultatach, na spotkaniach Komisji przekazywane są także systematycznie informacje o wynikach prac Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także dyskutowane są zgłaszane przez tę Komisję propozycje regulacji związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia. Do podstawowych metod oceny skuteczności sposobów monitorowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym Wydziale należą obserwacja oraz dyskusja, odbywająca się głównie w gronie interesariuszy zewnętrznych. Należy zaznaczyć, iż na Wydziale prowadzone są prace, których celem jest sporządzenie Wydziałowej Księgi Jakości (Prezentacja Wydziału, Misja Wydziału, Polityka Jakości Kształcenia, Procedury (ogólne, obsługa studenta i doktoranta, dydaktyka, doskonalenie procesu kształcenia, pracownicze), zawierającej m.in. kartę zmian, co pozwoli w przyszłości na zwiększenie regularności i kompleksowości działań związanych z monitorowaniem WZSJK oraz dokumentowanie ich wyników i śledzenie zmienności poszczególnych elementów WZSJK w czasie.

Zespół ocenia pozytywnie działania podejmowane na Wydziale, związane z monitorowaniem WSZJK oraz stosowane sposoby monitorowania, zalecając jednocześnie określenie częstości monitorowania poszczególnych czynników i prowadzenie dokumentacji wprowadzonych udoskonaleń.

Oceny jakości kształcenia na kierunkach *Inżynieria chemiczna i procesowa* oraz *Technologia chemiczna* zostały przeprowadzone jeszcze na Politechnice Szczecińskiej. Kierunek *Inżynieria chemiczna i procesowa* na podstawie Uchwały Nr 553/2008 z dnia 4 września 2008 r. oraz kierunek *Technologia chemiczna* na podstawie Uchwały Nr 555/2008 z dnia 4 września 2008 r. zostały ocenione pozytywnie.

Ocena jakości kształcenia na kierunku *Ochrona środowiska* została przeprowadzona już w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym. Na podstawie Uchwały Nr 448/

2009 z dnia 4 czerwca 2009 r. kierunek ten został oceniony pozytywnie. W uzasadnieniu uchwały w sprawie oceny kierunku *Ochrona środowiska* znalazła się uwaga dotycząca „formalnego charakteru wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia, którego elementy są stosowane sporadycznie, a uzyskiwane informacje nie wpływają na doskonalenie procesu kształcenia”. Wydział od czasu wydania uchwały dokonał istotnych pozytywnych zmian w funkcjonowaniu i skuteczności WSZJK.

W ocenie Zespołu Oceniającego, Wydział wykorzystał wyniki ocen zewnętrznych dokonanych przez PKA w procesie doskonalenia jakości kształcenia oraz weryfikacji funkcjonowania WSZJK.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Struktura WSZJK na ZUT oraz na Wydziale Technologii i Inżynierii Chemicznej jest przejrzysta i dostosowana do ustroju uczelni. Przepływ informacji pomiędzy strukturami ogólnouczelnianymi i wydziałowymi WSZJK funkcjonuje prawidłowo. W obrębie systemu zostały precyzyjnie określone osoby sprawujące nadzór nad funkcjonowaniem systemu oraz bezpośrednio odpowiedzialne za zapewnienie jakości kształcenia. Ustalony został także zakres odpowiedzialności poszczególnych osób i zespołów tworzących WSZJK. Doprecyzowania wymaga podział kompetencji między WSZJK a radami programowymi dla poszczególnych kierunków studiów. Zapewniony jest udział interesariuszy wewnętrznych (z wyjątkiem pracowników administracyjnych) w strukturach WSZJK. Reprezentanci interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców oraz absolwentów nie biorą udziału w pracach WSZJK i nie mają wpływu na decyzje związane z zapewnieniem jakości kształcenia.**
- 2) **Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale obejmuje studia pierwszego i drugiego stopnia oraz studia doktoranckie. Zakresem działania systemu nie są objęte studia podyplomowe. Zgodnie z przyjętymi założeniami system uwzględnia wszystkie czynniki mające wpływ na jakość kształcenia, osiągnięcie pełnej kompleksowości działań wymaga jednak czasu. System jest dobrze przygotowany w zakresie doboru procedur oraz narzędzi służących do badania poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia oraz gromadzenia danych dotyczących różnych aspektów procesu kształcenia. Poprawnie funkcjonują także mechanizmy analizy otrzymanych wyników i formułowania ocen oraz rekomendacji w odniesieniu do procesów oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i doktorantów, a także ankietyzacji absolwentów oraz pracodawców. Nieco gorzej funkcjonują mechanizmy analizy danych i otrzymanych wyników badania oraz ich wykorzystania do planowania i realizacji działań o charakterze naprawczym lub doskonalącym oraz mechanizmy weryfikacji skuteczności tych działań w takich obszarach jak: udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu efektów kształcenia, realizacja efektów kształcenia, monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia ogólne zasady oceniania oraz weryfikacja efektów kształcenia, zapobieganie i eliminacja zjawisk patologicznych. W dalszym rozwoju WSZJK na Wydziale pożądanym byłoby przesunięcie punktu ciężkości z procesu gromadzenia danych na procesy formułowania ocen i procesy doskonalenia. Konieczne jest skoordynowanie działań w zakresie zapewniania jakości kształcenia na studiach trzeciego stopnia.**

3) Funkcjonowanie WSZJK na Wydziale jest poddawane monitorowaniu, a jego wyniki są w sposób efektywny wykorzystywane do doskonalenia stosowanych procedur oraz metod działania systemu. Szczególny nacisk powinien być położony na usystematyzowanie procesu monitorowania oraz dokumentowanie zmian mających na celu doskonalenie systemu zapewnienia jakości kształcenia.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

- 1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczy oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,

Pierwsza edycja studiów doktoranckich w ZUT została uruchomiona w roku 1971; w latach osiemdziesiątych studia zostały zawieszone, po czym ponownie uruchomiono drugą edycję studiów w 1992 roku, od tej pory nabór jest już prowadzony corocznie.

Studia doktoranckie w zakresie technologii chemicznej i inżynierii chemicznej zostały utworzone Zarządzeniem Rektora nr 28 z dn. 25.05.1992 r. w sprawie utworzenia studiów doktoranckich na Wydziale Technologii i Inżynierii Chemicznej z dniem 01.10.1992 r. na specjalnościach technologia chemiczna i inżynieria chemiczna wraz z powołaniem pierwszego kierownika studiów doktoranckich. Uchwałą nr 55/2011/2012 Rady Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej z dn. 26.06.2012 r. powołano kierownika studiów doktoranckich na kadencję 2012-2016. Warunki rekrutacji na rok akademicki 2012/2013 zostały określone Uchwałą Senatu Nr 25 z dn. 30.05.2011 r. Postępowanie rekrutacyjne odbywa się zgodnie z procedurami oraz limitami miejsc.

Łączna liczba doktorantów, studiujących na Wydziale wynosi 106 osób, w tym na technologii chemicznej 79 osób, a na inżynierii chemicznej 27 osób. Studia mają obecnie jedynie charakter stacjonarny; w poprzednich latach funkcjonowały również studia niestacjonarne, które ukończyło 2-ch słuchaczy bez uzyskania stopnia doktora. Liczba doktorantów sukcesywnie rośnie, jednakże, analizując załączone w raporcie samooceny dane liczbowe, dotyczące lat 2007/2008 i 2008/2009 stwierdza się, że nie wszyscy doktoranci finalizują studia obroną rozprawy doktorskiej. Dla przykładu – studia rozpoczęte w 2007/2008 ukończyła, z uzyskaniem stopnia doktora, tylko połowa uczestników (8/16), 5 osób ukończyło studia nie uzyskując stopnia doktora, a 3 osoby zostały skreślone. Z grupy doktorantów, rozpoczynających studia w 2008/2009 (33 osoby) 9 osób zostało skreślonych, a stopień doktora uzyskały dotąd 3 osoby.

Program studiów doktoranckich wpisany jest w KRK jako 8-semestralny program studiów III stopnia, obejmujący przedmioty: kształcenia ogólnego, kształcenia podstawowego, specjalnościowe oraz obieralne. Każdy z przedmiotów posiada odpowiednio przygotowany sylabus z przypisaną punktacją ECTS. Łączna ilość punktów ECTS wynosi 60. Dobór poszczególnych przedmiotów w programie Studiów Doktoranckich oraz ich wymiar godzinowy są zgodne z przyjętymi celami kształcenia i nie budzą zastrzeżeń. Doktoranci, realizując program studiów doktoranckich, mają możliwości osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w obszarze technologii i inżynierii chemicznej. W bloku przedmiotów kształcenia ogólnego znajdują się m.in. takie przedmioty jak: dydaktyka i metody nauczania w szkole wyższej, techniki mowy i emisji głosu, pedagogika i psychologia nauczania w szkole wyższej, umożliwiające zdobycie przez doktoranta kwalifikacji w zakresie nowoczesnych metod prowadzenia zajęć dydaktycznych. Przedmioty ogólne i specjalnościowe oraz przedmioty obieralne dają

możliwości zdobycia, w stopniu zaawansowanym, wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie przedmiotowych dyscyplin. W szczególności, doktoranci przyswajają zaawansowaną wiedzę z zakresu analizy instrumentalnej, zastosowania technik komputerowych w planowaniu doświadczeń oraz projektowaniu procesów chemicznych, technologii inżynierii chemicznej, chemii organicznej i nieorganicznej, a także – ekonomii, filozofii i ekologii oraz praktycznych umiejętności posługiwania się językiem angielskim w nauce. Zdobywają zatem nie tylko umiejętności w zakresie przedmiotowych dyscyplin, ale również w zakresie metodyki i metodologii prowadzenia badań naukowych. W programie znajdują się również seminaria kierunkowe, monitorowanie postępów pracy doktorskiej, konsultacje z opiekunem/promotorem, co niewątpliwie jest pomocne przy realizacji eksperymentów, objętych rozprawą doktorską oraz przy przygotowaniu publikacji i samej rozprawy doktorskiej. Zespół Oceniający pozytywnie ocenia program studiów doktoranckich; jest on właściwie ustalony dla danych dyscyplin, a przy tym bogaty w oferty kształcenia, umożliwiające zdobycie w danej dyscyplinie szerokiej, zaawansowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji, co jednocześnie odpowiednio przygotowuje doktoranta zarówno do pracy o charakterze badawczym jak i dydaktycznym. Zastrzeżenia budzi jedynie rozdział punktów ECTS pomiędzy poszczególne moduły/przedmioty znajdujące się w programie studiów. Zaleca się, aby punktacji ECTS nie przypisywać zajęciom programowym, bezpośrednio związanym z realizacją rozprawy doktorskiej, ponieważ rozprawa doktorska jest weryfikowana przez recenzentów i publiczną obronę, a nakład pracy doktoranta nie da się sparametryzować liczbowo. Punkty ECTS należy przypisać tylko konkretnym przedmiotom zarówno obligatoryjnym jak i obieralnym, znajdującym się w programie studiów.

Doktoranci realizują swoje prace doktorskie poprzez włączenie się w działalność naukowo-badawczą Wydziału; działalność ta ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje m. in. takie specjalności, jak biopolimery, funkcjonalne termoplasty i duroplasty, kompozyty, farby i kleje, procesy katalityczne i katalizatory, badania operacji jednostkowych inżynierii chemicznej, procesy ochrony środowiska, optymalizacje parametryczne procesów, zastosowanie sieci neuronowych, technologie syntezy związków organicznych itp. Na Wydziale z tego zakresu prowadzone są projekty badawcze własne oraz badawczo-rozwojowe o znaczeniu aplikacyjnym, a doktoranci uczestniczą aktywnie w tych pracach, stanowiąc element podstawowych zasobów ludzkich, umożliwiający realizację tych badań. Na szczególne podkreślenie zasługują duże programy badawcze, realizowane z udziałem doktorantów, takie jak: ramowy program UE (Research Training Network), FP6 „Multifunkcjonalne nanorurki węglowe do zastosowań biomedycznych”, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka „Biotechnologiczna konwersja glicerolu do poliooli i kwasów dikarboksylowych”. Ponadto, działające w ramach Uczelni, Zachodniopomorskie Centrum Zaawansowanych Technologii stanowić będzie doskonałe zaplecze doświadczalne i badawcze dla doktorantów, pozwalające wykonywać prace badawczo-rozwojowe we współpracy z renomowanymi firmami przemysłowymi i innymi ośrodkami badawczymi. Prowadzenie badań w różnych projektach zarówno krajowych, jak i międzynarodowych pozwala doktorantom zdobywać doświadczenie w rozwiązywaniu problemów natury badawczej jak i wiedzy w zarządzaniu projektami. Ponadto doktoranci mają możliwości wyjazdów zagranicznych i pracy w międzynarodowych zespołach badawczych podczas realizacji rozprawy doktorskiej. W okresie od 2008 do 2012 roku 11 doktorantów uczestniczyło w stażach zagranicznych, zazwyczaj kilku-miesięcznych, w renomowanych ośrodkach naukowych m.in. w New Jersey Center of Biomateriale, Philips, Eindhoven, Politechnika Lozanna, Instytut Badań Ciała Stałego w Dreźnie, Max Planck Instytut w Stuttgarcie, Hokkaido University w Sapporo. Pobyty naukowe doktorantów w tych ośrodkach wiązały się często z wykonywaniem badań do pracy doktorskiej, realizowanych w ramach międzynarodowych projektów.

Na podstawie dokumentacji przedłożonej do wglądu w czasie wizytacji oraz przeprowadzonych rozmów można stwierdzić, że doktoranci wykazują dużą aktywność naukowo-badawczą. Doktoranci w latach 2008-2013 realizowali 32 projekty badawcze, w tym 27 grantów promotorskich i 5 projektów dla młodych naukowców nieposiadających stopnia doktora (konkurs Preludium NCN). Doktoranci mają również znaczący udział w upowszechnianiu wyników badań, uczestnicząc czynnie w naukowych konferencjach krajowych i zagranicznych oraz są autorami publikacji naukowych i patentów. **Imponująca jest chociażby liczba wspólnych publikacji pracowników z doktorantami i studentami, która za rok 2010 obejmuje około 270 pozycji (w tym 31 indeksowanych, w większości o IF od 1 do ponad 2) i ponad 20 patentów.** Wszystkie osiągnięcie doktorantów ujęte są w *Księdze osiągnięć doktorantów* zawierającej wykaz publikacji doktorantów, granty promotorskie i inne, honoraria uzyskane przez doktorantów, imienny wykaz osiągnięć doktorantów, wyjazdy zagraniczne, uczestnictwo w konferencjach zagranicznych. Wydział realizuje skutecznie program wspierający rozwój młodych pracowników nauki i doktorantów (Uchwała 6/2011/2012) poprzez przeznaczanie środków finansowych na projekty badawcze służące rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich. Motywacyjne honoraria dla młodych naukowców i doktorantów stanowią 20% kwoty tej dotacji podmiotowej i są przyznawane wg przyjętych kryteriów, opierających się na punktacji za opublikowane prace i współautorstwo patentów. Jest to niewątpliwie czynnik mobilizujący młodych naukowców do intensywnej i efektywnej pracy. Ocena skuteczności działań Jednostki w tym zakresie jest zdecydowanie pozytywna, co również potwierdzone zostało przez doktorantów podczas bezpośredniego z nimi spotkania w czasie wizytacji.

Zajęcia z doktorantami prowadzone są przez wysoko wyspecjalizowaną kadrę naukowo-dydaktyczną, której kwalifikacje są zgodne z celami i efektami kształcenia na studiach doktoranckich. Dotyczy to również kadry, sprawującej opiekę nad doktorantami. Kadra ta obejmuje 13 profesorów tytularnych oraz 22 doktorów habilitowanych. Kształcenie w poszczególnych dyscyplinach naukowych jak i interdyscyplinarne odbywa się poprzez realizację przedmiotów kierunkowych, obejmujących wiedzę podstawową i szczegółową, metodologię prowadzenia badań naukowych oraz pogłębianie wiedzy specjalistycznej w trakcie seminariów. Wiedzę i umiejętności dydaktyczne doktoranci zdobywają również na zajęciach pozawydziałowych, studiując elementy dydaktyki i metodyki nauczania, etykę badań naukowych i filozofię, a także specjalistyczny, w dyscyplinie technologii i inżynierii chemicznej, język obcy. W trakcie praktyki zawodowej prowadzą samodzielnie zajęcia pod kontrolą opiekuna naukowego oraz uczestniczą w zajęciach dydaktycznych wybranej specjalności.

W czasie wizytacji odbyło się spotkanie Zespołu Oceniającego z uczestnikami studiów trzeciego stopnia, w którym wzięło udział 25 doktorantów. Doktoranci pozytywnie ocenili zarówno program kształcenia dla studiów doktoranckich realizowany przed rokiem akademickim 2012/13, jak i program kształcenia wprowadzony od 1 października 2012. W programie kształcenia dla studiów doktoranckich, który obowiązuje od roku akademickiego 2012/13, określone zostały efekty kształcenia odnoszące się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W ocenie doktorantów program został tak skonstruowany, aby zapewnić możliwość osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Doktoranci ocenili, że zajęcia realizowane w ramach programów studiów doktoranckich są na odpowiednim poziomie zaawansowania, pozytywnie ocenili ofertę przedmiotów obieralnych, a w szczególności uwzględnienie w programie studiów zajęć z specjalistycznego języka angielskiego w dyscyplinie technologii i inżynierii chemicznej. Uczestnicy spotkania również pozytywnie ocenili zajęcia w zakresie dydaktyki szkoły wyższej przewidziane w programie studiów. Doktoranci realizują praktykę zawodową – dydaktykę w wymiarze 30 h rocznie, w formie prowadzenia (10 h) oraz współprowadzenia

(20h) zajęć dydaktycznych ze studentami. Doktoranci prowadzą zajęcia dydaktyczne ze studentami w ramach jednostek, w których realizują swoje prace doktorskie. Zajęcia dydaktyczne przydzielane są doktorantom przez dyrektorów ds. dydaktycznych w poszczególnych Instytutach lub opiekunów naukowych, którzy jednocześnie sprawują nadzór nad przebiegiem praktyki dydaktycznej doktoranta.

Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że uzyskują znaczące wsparcie w realizacji badań i publikacji ich wyników ze strony Wydziału. Doktoranci mają zapewnioną pomoc naukową nauczycieli akademickich w realizacji badań, a w szczególności pomoc i wsparcie opiekunów naukowych.

- 2) jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,

Procedury związane z uruchamianiem studiów podyplomowych zostały określone w Regulaminie Studiów Podyplomowych zatwierdzonym Uchwałą Senatu nr 39 z dn. 26.09.2011 r. Studia podyplomowe zostały utworzone Zarządzeniem nr 90 Rektora z dn. 14.11.2010 r. w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych pn. studia podyplomowe z chemii dla nauczycieli.

Rada Wydziału na posiedzeniach zatwierdza programy studiów podyplomowych - Uchwała Rady Wydziału nr 1/2012/2013 dn. 23.10.2012.

W trakcie wizytacji analizą objęto dokumentację kierunków studiów podyplomowych, prowadzonych w bieżącym roku akademickim (chemia dla nauczycieli) oraz planowanych do uruchomienia przyszłym roku akademickim (analityka w ochronie środowiska), jako odpowiedź na zapotrzebowanie rynku pracy na tego typu specjalistów.

Dla studiów podyplomowych z zakresu chemii dla nauczycieli określono efekty kształcenia, sposoby ich weryfikacji i sposoby oceny dla poszczególnych przedmiotów. Określono prawidłowo liczbę punktów ECTS (60) i przygotowane zostały sylabusy przedmiotów. Liczba godzin i czas trwania studiów odpowiadają obowiązującym przepisom (3 semestry, 350 godzin). W trakcie wizytacji udostępniono także dokumentację dla drugiego kierunku, który ma zostać otwarty w przyszłym roku akademickim (analityka w ochronie środowiska). Także dla tego kierunku określono prawidłowo liczbę punktów ECTS i przygotowane zostały sylabusy przedmiotów. Liczba godzin i czas trwania studiów odpowiadają obowiązującym przepisom (2 semestry, 219 godzin).

Studia Podyplomowe z chemii dla nauczycieli mają na celu zdobycie przez nauczycieli kwalifikacji, umożliwiających realizację zadań dydaktycznych szkoły w zakresie przedmiotu chemia na poziomie gimnazjalnym i ponad gimnazjalnym, zapewnienie jak najwyższej jakości kształcenia, zmniejszenie dysproporcji w upowszechnianiu kształcenia ustawicznego. Studia są współfinansowane ze środków UE w ramach Umowy UDA-POKL.09.04.0-32-022. Studia są 3-semestralne, a ich idea jest zgodna z priorytetami Kuratorium Oświaty w Szczecinie, dotyczącymi aktywizacji procesów dydaktycznych. Kształcenie na studiach podyplomowych przebiega zgodnie z zasadami przyjętymi przez ZUT, z jednoczesnym pełnym uwzględnieniem wymogów, stawianych przez pracodawców. Ostatnio program został poszerzony o takie przedmioty jak *stosowanie technik multimedialnych i eksperymentów szkolnych* oraz *elementy inżynierii chemicznej*. Program studiów podyplomowych został opracowany prawidłowo i zawiera przedmioty, których treści i wymiar godzinowy stwarzają pełne możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia. Absolwenci nabywają umiejętności uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym środków

i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji oraz multimedialnych pomocy dydaktycznych. Słuchacze zdobywają wiedzę z zakresu chemii ogólnej, nieorganicznej, organicznej, fizycznej, biochemii oraz ekologii w stopniu pozwalającym na realizację tych zagadnień podczas nauczania chemii w gimnazjum i w szkołach ponad gimnazjalnych. Absolwenci studiów dysponują wiedzą pozwalającą ukazać interdyscyplinarny charakter chemii, jej najnowsze osiągnięcia i różnorodne zastosowanie we współczesnym świecie oraz wpływ przemysłu i technologii chemicznej na środowisko. Absolwent poznaje prawo oświatowe w kontekście zagadnień dotyczących kształcenia chemicznego. Wie jak skutecznie uczyć chemii. Zna wymagania stawiane uczniom na egzaminach zewnętrznych. Poznałe typowe wyposażenie pracowni, zasady przechowywania i ewidencji odczynników. Absolwent korzysta z chemicznych tekstów źródłowych, wykorzystuje nowoczesne technologie informatyczne do pozyskiwania, przetwarzania, tworzenia i prezentowania informacji. Krytycznie odnosi się do pozyskiwanych informacji. Absolwent umie wykorzystywać wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych i problemowych. Potrafi zorganizować i wspierać uczenie się uczniów. Potrafi pokierować pracą ucznia w czasie pokazu i doświadczenia uczniowskiego. Planuje, projektuje i wykonuje doświadczenia chemiczne w świetle wymagań stawianych na egzaminach zewnętrznych. Umie uczyć jak planować i projektować doświadczenia. Dyskutuje na temat współczesnych nurtów w naukach przyrodniczych i na tematy dotyczące wybranych zagadnień z tej dziedziny. Dostrzega związki i zależności między chemią, a innymi obszarami nauk przyrodniczych. Rozumie potrzebę ciągłego doksztalcania się i systematycznego doskonalenia swoich umiejętności.

W realizacji studiów uczestniczy wysoko wykwalifikowana kadra Wydziału (profesorowie, doktorzy habilitowani, doktorzy), wykładowcy z Zakładu Dydaktyki Chemii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz dyplomowany nauczyciel chemii, posiadający uprawnienia egzaminatora egzaminu zewnętrznego maturalnego i gimnazjalnego. Ogółem w zajęciach dydaktycznych na studiach podyplomowych uczestniczy 5 profesorów, 7 doktorów habilitowanych, 18 doktorów, posiadających szeroką wiedzę i doświadczenia z zakresu dydaktyki akademickiej i szkolnej.

Zajęcia odbywają się z wykorzystaniem bazy dydaktycznej Wydziału, zarówno sal wykładowych jak i pracowni laboratoryjnych. Wszystkie sale wykładowe wyposażone są w sprzęt audiowizualny. Słuchacze studiów podyplomowych mogą korzystać z zasobów Biblioteki ZUT oraz Biblioteki Wydziału.

Studia Podyplomowe prowadzone na Wydziale cieszą się dużym uznaniem Słuchaczy, co zostało potwierdzone podczas bezpośredniego spotkania podczas wizytacji. Podkreślono wysoki poziom studiów, adekwatność przekazywanej wiedzy, zdobywanych umiejętności i kompetencji do wymagań pracodawców i rynku pracy oraz do własnych oczekiwań słuchaczy. Uczestnicy studiów podyplomowych mają możliwość wpływania na modernizację i modyfikację programu kształcenia poprzez bezpośredni kontakt z Kierownikiem Studiów oraz poprzez Ankiety opracowane wyłącznie dla potrzeb studiów podyplomowych. Sugerowane przez nich zmiany zostały już wzięte pod uwagę przy sporządzaniu planów studiów - zmiana ilości godzin laboratoryjnych, zmiana organizacji zajęć.

Aktualnie prowadzone przez akredytowaną jednostkę studia podyplomowe spełniają wymogi zawarte w przepisach prawnych. Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji prowadzonych studiów podyplomowych oraz wewnętrznych przepisów prawnych należy stwierdzić, że:

- jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców,
- umożliwia nabycie uprawnień do wykonywania zawodu,
- umożliwia nabycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Program i plan studiów umożliwia realizację celów kształcenia w założonym czasie trwania studiów. Dokumentacja studiów podyplomowych prowadzona jest w sposób prawidłowy (tj. w oparciu o przepisy Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz Uchwały nr 40 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 26 września 2011 roku).

- 3) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia,

Doktoranci pełnią głównie rolę opiniodawczą w zakresie tworzenia programów kształcenia dla studiów trzeciego stopnia. Na Wydziale działa wydziałowy samorząd doktorantów, który opiniował program kształcenia dla studiów doktoranckich obowiązujący od roku akademickiego 2012/13. Przedstawiciele doktorantów współuczestniczą w ocenie jakości kształcenia na studiach doktoranckich biorąc udział w posiedzeniach Rady Wydziału i pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także w ramach bieżącej współpracy z Kierownikiem studiów doktoranckich i Władzami Wydziału. Słuchacze studiów podyplomowych nie są objęci ankietyzacją, nie są prowadzone także inne działania o charakterze ewaluacyjnym, poza niesformalizowanymi praktykami i bezpośrednimi kontaktami ze słuchaczami. Również wewnętrzne przepisy nie regulują tej kwestii. Działania ewaluacyjne były jednak prowadzone w okresie finansowania studiów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Projektu Operacyjnego Kapitał Ludzki (zgodnie z zasadami POKL, ewaluacja była działaniem obowiązkowym).

Akredytowana jednostka, poza konsultacjami (w zakresie podstawy programowej) z Kuratorium Oświaty w Szczecinie nie pozyskuje jednak w sposób sformalizowany opinii pracodawców na temat efektów i jakości kształcenia na studiach podyplomowych. Od interesariuszy zewnętrznych, podobnie jak od słuchaczy, informacje są pozyskiwane w głównej mierze dzięki osobistym i nieformalnym kontaktom. Udział praktyków wśród wykładowców jest bardzo ograniczony, ale wynika to ze specyfiki kierunku.

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na studiach podyplomowych należy zatem ocenić jako istotny, ale wymagający rozwinięcia oraz sformalizowania szczególnie w odniesieniu do pracodawców. Sugeruje się także wprowadzenie ankietyzacji wśród słuchaczy, również poprzez uwzględnienie tego elementu na poziomie aktów prawnych i dokumentów regulujących prowadzone na Wydziale studia podyplomowe.

- 4) jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia,

Doktoranci Wydziału są oceniani według przepisów, określonych w Regulaminie Studiów Doktoranckich ZUT, nie odbiegającym w ogólnym zakresie od Regulaminu Studiów Wyższych ZUT. m.in. obowiązuje taka sama skala ocen jak na studiach I i II-go stopnia. Na studiach doktoranckich system ECTS został wprowadzony w roku akademickim 2012/2013.

Aktualnie na Wydziale wdrażany jest system weryfikacji efektów kształcenia i postępów w pracy naukowej doktorantów. Kierownik Studiów Doktoranckich ocenia realizację programu studiów doktoranckich oraz prowadzenie badań naukowych, a wyniki w formie sprawozdania przedstawia Radzie Wydziału. W szczególności, powyższa ocena obejmuje postępy w badaniach naukowych, dorobek publikacyjny i patentowy, wynik oceny zajęć dydaktycznych poprzez studentów (ankieta anonimowa). Ostateczny wynik oceny aktywności naukowo-dydaktycznej doktoranta, przedstawiony w formie ilości zdobytych punktów, decyduje o umiejscowieniu doktoranta na odpowiedniej pozycji listy rankingowej. To z kolei

determinuje wysokość dotacji finansowych na rozwój naukowy doktoranta. Weryfikacja efektów kształcenia dokonywana jest również poprzez powołaną do tego celu każdorazowo Uchwałą RW komisję egzaminacyjną, przeprowadzającą zgodnie z odpowiednim Rozporządzeniem MNiSzW przewidziane egzaminy doktorskie. Efektem studiów doktoranckich jest uzyskanie kwalifikacji III-go stopnia i stopnia naukowego doktora.

- 5) jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Na Wydziale wdrażany jest obecnie rozbudowany system weryfikacji efektów kształcenia i postępów w pracy naukowej doktorantów. Zasady oceny stopnia osiągnięcia przez doktorantów zakładanych celów i efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów doktoranckich w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie (Uchwała Nr 1 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 30 stycznia 2012 r.) oraz Uchwale Rady WTiICh w sprawie zatwierdzenia sposobu dokonywania oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów na WTiICh ZUT w Szczecinie (Uchwała nr 3/2012/2013 Rady WTiICh z dn. 4 .06. 2013 r.; obowiązuje od roku akademickiego 2012/13).

Okresem rozliczeniowym dla doktoranta jest rok akademicki. Zaliczenie roku następuje w wyniku:

- uzyskania pozytywnych ocen (zaliczeń i egzaminów) z modułów/przedmiotów ujętych w programie studiów doktoranckich,
- zrealizowania praktyki zawodowej w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych lub uczestniczenia w ich prowadzeniu,
- zadowalającej realizacji programu badawczego.

Ocena realizacji programu studiów doktoranckich uwzględnia w szczególności: wyniki weryfikacji wszystkich efektów kształcenia zdefiniowanych w programie kształcenia dla danego modułu/przedmiotu oraz opinię o prowadzonych przez doktoranta zajęciach dydaktycznych w ramach praktyki zawodowej. Wszystkie przedmioty wchodzące w skład programu studiów doktoranckich na Wydziale zostały umieszczone jesienią 2012 r. w elektronicznym programie Sylabus KRK. Prowadzący przedmiot określają w sylabusie sposoby weryfikacji efektów kształcenia oraz warunki zaliczenia przedmiotu. Przez stronę internetową Wydziału zapewniony jest publiczny dostęp do programu Sylabus KRK. Ponadto na pierwszych zajęciach w semestrze przedstawiane są doktorantom programy przedmiotów i zasady oceny oraz warunki uzyskania zaliczenia. Ocena zajęć z programu kształcenia dokonywana jest na podstawie kart okresowych osiągnięć doktoranta. Nadzór nad prowadzeniem zajęć dydaktycznych oraz rozliczeniem z ich prowadzenia przez doktoranta sprawuje kierownik jednostki organizacyjnej, w której doktorant prowadzi zajęcia. Na zakończenie każdego roku studiów dokonuje on oceny prowadzenia zajęć przez przydzielonych mu doktorantów i wpisuje uogólnioną ocenę (zaliczone/niezaliczone) do dokumentacji przebiegu studiów. Ocena realizacji praktyki zawodowej dokonywana jest na podstawie protokołu oceny zajęć prowadzonych przez doktoranta oraz wyniku ankiet prowadzonych wśród studentów. Informację o zajęciach zrealizowanych w ramach programu studiów oraz przeprowadzonych w ramach praktyki dydaktycznej doktorant zamieszcza również w sprawozdaniu rocznym składanym Kierownikowi studiów doktoranckich.

Ocena badań naukowych realizowanych przez doktorantów następuje na podstawie sprawozdawczości doktorantów na seminariach, w których obowiązkowo uczestniczą oraz na podstawie sprawozdań w formie pisemnej. Doktoranci I-III roku studiów uczestniczą w seminariach sprawozdawczych, których celem jest ocena postępów doktorantów oraz

umożliwienie im prezentacji rocznych osiągnięć przed komisją, w obecności wszystkich doktorantów i zainteresowanych osób. Doktoranci kończący dany rok studiów przedkładają komisji w składzie: kierownik studiów doktoranckich, opiekun naukowy doktoranta (promotor), osoby wydelegowane przez Radę Wydziału, pisemne raporty z prowadzonych przez siebie badań naukowych, wygłaszają referaty podsumowujące te badania oraz odpowiadają na pytania członków komisji (wzór indywidualnego protokołu oceny końcowej z seminarium sprawozdawczego określa załącznik do ww. Uchwały). Doktoranci I-IV roku uczestniczą ponadto w seminarium doktoranckim, podczas którego referują - posługując się przygotowaną prezentacją multimedialną – wyniki uzyskane w trakcie realizacji pracy doktorskiej. Ocenie podlega prezentacja referatów lub artykułów przygotowanych przez doktorantów z pierwszymi wynikami badań naukowych. Do dnia 30 czerwca każdego roku doktorant zobowiązany jest także do złożenia Kierownikowi studiów doktoranckich rocznego sprawozdania z przebiegu pracy naukowej (wzór sprawozdania określa załącznik do ww. Uchwały; jest to rozbudowana wersja wzoru sprawozdania określonego w Regulaminie studiów doktoranckich). Sprawozdanie zawiera opinię opiekuna naukowego wraz z końcowym wnioskiem dotyczącym kontynuacji studiów doktoranckich. Sprawozdanie uwzględnia w szczególności informacje o: postępie i zaawansowaniu prac nad rozprawą doktorską; publikacjach doktoranta; wystąpieniach na konferencjach naukowych; udziale w projektach badawczych, zgłoszeniach patentowych; nagrodach i wyróżnieniach. Na koniec roku akademickiego Kierownik Studiów Doktoranckich, ocenia realizację programu studiów doktoranckich oraz prowadzenie badań naukowych przez doktoranta, a wyniki w formie sprawozdania przedstawia corocznie na RW w terminie do 30 listopada danego roku.

Końcowa ocena efektów kształcenia następuje w toku przewodu doktorskiego.

Podsumowując, przyjęty na Wydziale system umożliwia dokładną ocenę postępów naukowych doktorantów. Wnioski z działania systemu będą dostępne dopiero po zakończeniu tego roku akademickiego. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci wyrazili opinię, że zasady ich oceny są im znane, przejrzyste i wiarygodne.

Publiczny dostęp do informacji o programach studiów, efektach kształcenia i procedurach toku studiów zapewnia strona internetowa Uczelni i Wydziału. W specjalnie przygotowanej dla doktorantów zakładce umieszczone są wszystkie niezbędne i zaktualizowane na bieżąco informacje i akty prawne. W Uczelni obowiązują ogólne procedury obiegu informacji, zawarte w zarządzeniach Kanclerza i Regulaminie Organizacyjnym Uczelni. W przypadku studiów opracowano w 2010 roku Księgę procesów dydaktycznych, zawierającą wszystkie procesy dotyczące toku studiów. Na stronie uczelnianej i wydziałowej zamieszczone są także zbiorcze wyniki ankietyzacji nauczycieli.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Studia trzeciego stopnia zapewniają pełne osiągnięcie założonych efektów kształcenia oraz tworzą warunki do uzyskania przez doktorantów stopnia naukowego doktora.**
- 2) Aktualnie prowadzone przez Wydział studia podyplomowe spełniają wymogi zawarte w przepisach prawnych. Jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, umożliwia nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy w stopniu pełnym. Liczba zajęć i godzin dydaktycznych w odniesieniu do prowadzonych studiów podyplomowych odpowiada obowiązującym przepisom.**
- 3) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia**

prowadzonego na studiach podyplomowych należy ocenić jako istotny, ale wymagający rozwinięcia oraz sformalizowania szczególnie w odniesieniu do pracodawców. Sugeruje się także wprowadzenie ankietyzacji wśród słuchaczy, również poprzez wprowadzenie uregulowań na poziomie aktów prawnych i dokumentów dotyczących studiów podyplomowych. Doktoranci pełnią rolę opiniodawczą w procesie określania efektów kształcenia, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na studiach doktoranckich.

- 4) Na Wydziale stosuje się system punktów ECTS, liczba przypisanych punktów poszczególnym zajęciom prawidłowo odzwierciedla nakład pracy doktoranta związanych z zaliczeniem tych zajęć**
- 5) Na Wydziale przyjęto prawidłowy system, który umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia przez uczestników studiów trzeciego stopnia.**

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) Jednostka zapewnia kadre stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,

Kadra akademicka obejmuje aktualnie 13 profesorów, 24 doktorów habilitowanych, 66 doktorów oraz 3 osoby w grupie „pozostali”. Uczelnia jest dla wszystkich zatrudnionych podstawowym miejscem pracy. Polityka kadrowa Wydziału opiera się głównie na promowaniu rozwoju własnych pracowników w kierunku uzyskania przez nich statusu samodzielnego pracownika naukowego oraz na naborze nowej kadry głównie z grona najlepszych doktorantów, w ramach konkursów przeprowadzanych na zasadach, ogólnie przyjętych w uczelniach wyższych. W ciągu minionych 5 lat stan kadrowy Wydziału obniżył się o 6,5% oraz zmieniła się struktura zatrudnienia na korzyść samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych których liczba wzrosła z 26 do 37 osób. Jest to wynikiem awansów związanych z uzyskaniem stopni naukowych doktora habilitowanego. Obniżyła się przy tym liczba doktorów. W najbliższym czasie liczba doktorów może ulec dalszym zmianom ze względu na kończące się okresy zatrudnienia adiunktów, którzy nie uzyskali stopnia doktora habilitowanego. W strategii Wydziału zapisano działania, których celem będzie utrzymanie poziomu zatrudnienia i wypracowanie warunków sprzyjających rozwojowi kadry naukowo-badawczej. Działania Wydziału idą m. in. w kierunku powołania Rady Naukowej, określenia stałej liczby doktorantów, przypadających na 1-go samodzielnego pracownika naukowego oraz wypracowania mechanizmów, gwarantujących pracownikom naukowo-dydaktycznym opiekę nad pracami dyplomowymi. Oceniając ostatni okres, można przyjąć, że dynamika rozwoju kadry akademickiej jest zadowalająca. Obserwując rozwój kadry Wydziału na tle rozwoju Uczelni można stwierdzić, że 20% stopni doktora, uzyskanych w Uczelni w latach 2008-2012, nadano na ocenianym Wydziale. Podobną zależność obserwuje się w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, którzy uzyskali stopień naukowy doktora habilitowanego i tytuł profesora. Jest to istotny udział Wydziału w rozwoju Uczelni i wynika z posiadanych przez Wydział pełnych praw akademickich w dwóch dyscyplinach – technologii chemicznej i inżynierii chemicznej, polityki kadrowej, wspierającej rozwój nauczycieli akademickich i prowadzonych studiów doktoranckich. Na Wydziale dużą uwagę przywiązuje się do publikowania w dobrych czasopismach naukowych o wysokim IF, pozyskiwania grantów, wyjazdów konferencyjnych, współpracy międzynarodowej i krajowej. Wydział prowadzi politykę odnowienia kadry, co skutkuje już obniżeniem średniego wieku

profesorów do 64-66 lat; w grupie dr habilitowanych średni wiek wynosi 52-55 lat, a w grupie doktorów 42-44 lata i mimo to jest jeszcze wysoki. Zachodzi zatem konieczność zatrudniania młodych pracowników nauki, głównie z grona najzdolniejszych doktorantów.

Polityka Wydziału sprzyja rozwojowi kadry naukowo-dydaktycznej poprzez odpowiedni profil badawczy, bogate, dobrze wyposażone zaplecze badawcze, aparaturowe i dydaktyczne. W strategii Wydziału do 2020 roku w zakresie polityki kadrowej zagwarantowano tworzenie się jeszcze lepszych warunków rozwoju kadry naukowo-badawczej poprzez promowanie innowacyjnych badań na światowym poziomie. Wydział dysponuje dużym potencjałem i bogatym zapleczem aparaturowym, umożliwiającym prowadzenie prac badawczych w zakresie różnej tematyki. Działania perspektywiczne idą w kierunku mobilizacji pracowników do szerszej współpracy krajowej i zagranicznej, zakładania konsorcjów z podmiotami gospodarczymi. Efektem tych działań winny być wspólne projekty o większej skuteczności pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych oraz publikowanie w wysokich rangą czasopismach naukowych o światowym zasięgu.

Struktura kwalifikacji kadry akademickiej odpowiada założonym celom kształcenia na poszczególnych kierunkach i stopniach studiów. Wydział zatrudnia kadrę akademicką, reprezentującą dziedziny: nauk chemicznych, nauk technicznych, ze szczególnym ukierunkowaniem na technologię chemiczną oraz nauk rolniczych (pojedyncze osoby). Dobór kadry, prowadzącej poszczególne przedmioty (moduły), przypisane jednostkom organizacyjnym jest zgodny z ich obszarami badań i dorobkiem publikacyjnym weryfikowanym przez kierowników jednostek i Dziekana. Osoby, posiadające wartościowy dorobek w dyscyplinie, potwierdzony osiągnięciami i publikacjami są każdego roku zaliczane do minimum kadrowego danego kierunku.

Zarówno struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich jednostki jak i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich na poszczególnych kierunkach i stopniach studiów nie budzą zastrzeżeń. Zakres specjalności, reprezentowanych przez kadrę naukowo-dydaktyczną i dydaktyczną jest spójny z efektami kształcenia, określonymi dla prowadzonych w jednostce studiów, a liczba nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny jest adekwatna do liczby jego uczestników.

Weryfikacja jakości zadań naukowych i dydaktycznych, powierzanych pracownikom, odbywa się poprzez bezpośrednią ocenę przełożonych, a w odniesieniu do nauczycieli akademickich – również poprzez ocenę okresową. Ocena pracy nauczyciela akademickiego składa się z trzech ocen częściowych: naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Istotnymi elementami, branymi pod uwagę przy ocenie działalności naukowej jest liczba i ranga publikacji naukowych, czynny udział w konferencjach naukowych, aktywność w pozyskiwaniu projektów badawczych i rozwojowych. Przy ocenie działalności dydaktycznej brane są pod uwagę wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych oraz ankietyzacji studentów. Podczas hospitacji zajęć dydaktycznych, prowadzonych zgodnie z procedurą uczelnianą, pozyskiwane są informacje na temat kwalifikacji zawodowych nauczyciela akademickiego oraz oceniany jest sposób, metody i narzędzia pracy nauczyciela akademickiego ze studentami.

Podczas bezpośredniego spotkania w czasie wizytacji padły ze strony pracowników uwagi dotyczące sposobu ankietyzacji nauczycieli akademickich przez studentów, a w szczególności charakteru zamieszczonych w ankiecie pytań. Wyrażono opinię, że ocena oparta na takich ankietach jest czasami bardziej formalna niż merytoryczna.

Studenci wizytowanego Wydziału pozytywnie oceniają proces dydaktyczny prowadzony przez Jednostkę. Szczególnie istotne są kompetencje pracowników naukowo-dydaktycznych, które są w dużej mierze ściśle powiązane z prowadzoną tematyką zajęć. Studenci mają możliwość korzystania z konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Istotne jest dostosowanie terminów konsultacji do potrzeb studentów.

Środowisko studenckie pozytywnie oceniło wielkość grup seminaryjnych i ćwiczeniowych. Liczba pracowników w stosunku do liczby studentów jest odpowiednia i umożliwia osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wskazali, iż poziom kształcenia prowadzonego na Wydziale jest zadowalający.

- 2) jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

Wydział dysponuje bazą naukowo-dydaktyczną w dwóch budynkach („Stara Chemia” przy ul. Pułaskiego 10 i „Nowa Chemia” przy ul. Piastów 423. Jest to łącznie 24 tys. m² powierzchni w skład której wchodzi sale audytorijne, wykładowe, seminaryjne, laboratoria do przedmiotów podstawowych. Dydaktyczne zajęcia prowadzi się ponadto w około pięćdziesięciu pracowniach i laboratoriach specjalistycznych, wykorzystywanych w większości również do prowadzenia badań naukowych. Wydział dysponuje bardzo nowoczesnym laboratorium do analizy termicznej, wysokorozdzielczą mikroskopią elektronową (TEM) z analizą składu (EDX), laboratorium mikroskopii optycznej, rezonansu magnetycznego NMR, mikroskopii skaningowej i in. Imponującą, na poziomie światowym, bazą dla badań naukowych i procesu dydaktycznego jest niedawno otwarte Zachodniopomorskie Centrum Zaawansowanych Technologii.

Proces dydaktyczny wspierany jest poprzez funkcjonowanie nowoczesnej, pracującej w zintegrowanym systemie bibliotecznym ALEPH, Biblioteki Głównej ZUT.

Baza naukowo-dydaktyczna Wydziału jest wystarczająca do realizacji zadań dydaktycznych i ulega stałemu powiększeniu i ulepszeniu. Jest to wynik licznych inwestycji aparaturowych oraz modernizacyjnych, finansowanych z różnych źródeł.

Studenci mają do dyspozycji sale wykładowe, seminaryjne i ćwiczeniowe wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny i laboratoryjny. Społeczność studencka Wydziału wyróżniająco oceniła wyposażenie laboratoriów z przedmiotu chemia organiczna oraz nanotechnologia oraz negatywnie z przedmiotu chemia fizyczna i chemia analityczna, z uwagi na niedostateczną liczbę oraz archaiczny charakter urządzeń.

Infrastruktura wizytowanego Wydziału nie jest w pełni przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Istnieją bariery architektoniczne, które uniemożliwiają poruszanie się osób z niepełnosprawnościami pod względem ruchowym. Jednak niektóre sale dydaktyczne są wyposażone w urządzenia (sprzęt multimedialny, pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących, ławki z regulowanym blatem) wspomagające proces kształcenia osób niepełnosprawnych.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci stwierdzili, że Wydział dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczno-badawczą do realizacji procesu kształcenia na studiach doktoranckich - zarówno programu studiów, jak i przewidzianych w tym kontekście badań naukowych. Doktoranci podkreślili, że Wydział dysponuje nowoczesną bazą laboratoryjną wyposażoną w niezbędny sprzęt i aparaturę. Doktoranci mają zapewniony dostęp do oprogramowania i baz danych. W ocenie doktorantów Władze Wydziału wykazują dbałość o zapewnienie właściwych warunków kształcenia osób niepełnosprawnych, w tym udogodnień w zakresie infrastruktury Wydziału.

- 3) polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Zasoby materialne stanowiące bazę dla działalności naukowej i dydaktycznej oraz polityka finansowa Uczelni zapewniają stabilność rozwoju Uczelni, w tym ocenianej jednostki.

Uczelnia realizowana jest wg zasady samofinansowania podstawowych jednostek organizacyjnych i zgodnie z nią Wydział zobowiązany jest do zbilansowania swojego budżetu w zakresie poszczególnych rodzajów działalności. Rozdział środków na działalność dydaktyczną odbywa się wg algorytmu wzorcowanego na ministerialnym. W budżecie Wydziału wydzielona jest kwota na potrzeby doskonalenia procesu kształcenia, a w szczególnych przypadkach Dziekan na wniosek kierownika jednostki może finansować wydatki nieprzewidziane. Dobrze funkcjonuje motywacyjny system finansowego wspierania badań prowadzonych przez młodą kadrę naukową i doktorantów.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wizytowana Jednostka zapewnia odpowiednią kadrę naukowo-dydaktyczną, co pozwala studentom na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia podczas procesu dydaktycznego. Kadra Wydziału stanowi silny i w zasadzie jednorodny zespół naukowy zapewniający osiąganie założonych efektów kształcenia na wszystkich kierunkach studiów. Rozwój kadry należy ocenić pozytywnie, poszczególne zajęcia dydaktyczne są prowadzone przez osoby posiadające odpowiedni dorobek naukowy.**
- 2) Baza naukowo-dydaktyczna jest dostosowana do specyfiki studiów wszystkich stopni prowadzonych na Wydziale, posiadane zasoby materialne, a w szczególności laboratoria prezentują wysoki poziom wyposażenia; w pełni zaspakajają zasadnicze potrzeby, zarówno dydaktyczne, jak i badawcze Wydziału.**
- 3) Polityka finansowa Wydziału jest prowadzona w pełni racjonalnie, jest nakierowana na wsparcie zespołów i działań przynoszących największe wymierne efekty. Wydział przeznacza środki na potrzeby doskonalenia procesu kształcenia.**

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Wydział prowadzi na poziomie światowym badania naukowe w zakresie technologii chemicznej, inżynierii chemicznej i procesowej, nanotechnologii oraz ochrony środowiska, to jest w zakresie prowadzonych kierunków kształcenia, a także w zakresie syntezy organicznej i chemii analitycznej. Potwierdzeniem wysokiego poziomu badań naukowych jest uzyskanie kategorii A w ocenie parametrycznej.

Wiodącą tematyką w zakresie technologii chemicznej nieorganicznej obejmuje m.in. syntezę i badania fotokatalizatorów na bazie modyfikowanego ditlenku tytanu, katalizatorów syntezy i rozkładu amoniaku, materiałów węglowych zawierających związki magnezu oraz spieków tlenkowych. Prace te zostały opublikowane w licznych międzynarodowych czasopismach naukowych i są cytowane ponad 400 razy rocznie.

Wydział prowadzi na poziomie światowym obszerne badania w zakresie technologii chemicznej organicznej. Są to m.in. technologicznie zorientowane syntezy organiczne, syntezy w środowisku cieczy jonowych, badania związane z polimerami akrylowymi, epoksydowymi, prace dotyczące wytwarzania i badania kompozytów polimerów z materiałami naturalnymi, oraz badania technologiczne, które można określić jako technologie na użytek ochrony środowiska naturalnego takie jak epoksydowanie oleju rzepakowego,

badania związane z zagospodarowaniem gliceryny, badania biodegradowalnych kompozytów ze skrobią, badania zmierzające do wykorzystania odpadowego politereftalanów (PET).

Badania związane z rozwojem technologii na użytek ochrony środowiska naturalnego prowadzone przez Wydział stanowią łącznik między technologią chemiczną a ochroną środowiska. Oprócz badań wymienionych wyżej, Wydział prowadzi prace naukowe związane z usuwaniem tlenków siarki i azotu oraz odzyskiem rozpuszczalników z powietrza, usuwaniem barwników i innych zanieczyszczeń organicznych oraz metali ciężkich z wód, z wpływem różnych związków na mikroorganizmy, a także dotyczące wykorzystania konsorcjów mikroorganizmów do oczyszczania gazów.

Badania związane z nanotechnologią obejmują m.in. otrzymywanie i badanie właściwości nanocząsteczek ditlenku tytanu, kobaltu, niklu, żelaza, ZnFe_2O_3 , tlenku cynku oraz modyfikacji nanorurek węglowych, leków zapakowanych w modyfikowanych nanorurkach węglowych.

Badania z zakresu inżynierii chemicznej i procesowej obejmują m.in. wpływ wirującego pola magnetycznego na różne procesy jednostkowe, matematyczne modelowanie procesów mieszania i przepływu dwufazowego, charakterystykę reologiczną lepkosprężystych roztworów karboksymetylocelulozy.

W podsumowaniu można stwierdzić, że wszystkie 4 kierunki kształcenia są związane z intensywnymi badaniami prowadzonymi na poziomie światowym, o czym świadczą liczne publikacje w czasopismach wyróżnionych w JCR. Zajęcia dydaktyczne są zatem prowadzone przez nauczycieli akademickich mających najwyższe kwalifikacje w wykładanych przedmiotach.

Doktoranci i magistranci wykonują badania pod opieką naukową lub promotorstwem nauczycieli akademickich posiadających wysokie kwalifikacje merytoryczne, w warunkach nieomal pełnego dostępu do światowej literatury oraz dostępu do aparatury badawczej umożliwiającej pomiary na poziomie światowym. Część unikalnej aparatury badawczej jest obsługiwana głównie przez doktorantów. Zakres badań naukowych magistrantów i doktorantów jest jednak ograniczony do aparatury i wyposażenia jakim dysponuje Wydział, co jest typowym ograniczeniem w przypadku prac eksperymentalnych.

Doktoranci są współautorami ponad 1000 publikacji i komunikatów naukowych oraz patentów. W tej liczbie mieści się blisko 200 publikacji z IF, ponad 100 publikacji w czasopismach recenzowanych, około 600 komunikatów na konferencjach międzynarodowych i krajowych oraz prawie 140 patentów.

Na tle dużego udziału doktorantów w procesie upowszechniania wyników własnych prac, skromnie prezentuje się udział studentów w tej aktywności. Obejmuje on 35 publikacji i komunikatów naukowych oraz patentów, w tym 7 publikacji, 1 patent oraz 27 komunikatów konferencyjnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział prowadzi na poziomie światowym badania naukowe w zakresie prowadzonych kierunków: technologii chemicznej, inżynierii chemicznej i procesowej, nanotechnologii oraz ochrony środowiska, a także w zakresie syntezy organicznej i chemii analitycznej.

Doktoranci i magistranci wykonują badania pod opieką naukową lub promotorstwem nauczycieli akademickich posiadających wysokie kwalifikacje merytoryczne, w warunkach nieomal pełnego dostępu do światowej literatury oraz dostępu aparatury badawczej umożliwiającej pomiary na poziomie światowym. Doktoranci są współautorami licznych publikacji i komunikatów naukowych oraz patentów

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

- 1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Wydział bierze udział w wymianie studentów, doktorantów i pracowników w ramach programu LLP Erasmus. W okresie 2009-2013 w wymianie uczestniczyło blisko 50 studentów Wydziału, 2 doktorantów oraz 4 nauczycieli akademickich. W tym okresie Wydział gościł 4 studentów oraz 1 nauczyciela akademickiego z zagranicy. W ramach programu Wydział współpracuje z 12 uczelniami z Czech, Danii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Portugalii, Turcji, Wielkiej Brytanii i Włoch.

Mobilność studentów wizytowanego Wydziału w ostatnich latach zmniejszyła się. W roku akademickim 2009/2010 w wymianie międzynarodowej uczestniczyło 5 studentów, w roku akademickim 2010/2011 uczestniczyło 25 studentów, natomiast w roku akademickim 2011/2012 13 studentów, a 2012/2013 uczestniczyło już tylko 4 studentów wizytowanej Jednostki. Zastrzeżenia budzi również fakt braku chętnych studentów z uczelni zagranicznych zainteresowanych podjęciem kształcenia na Wydziale. W ostatnich latach były to pojedyncze osoby.

Studenci wskazali, iż przyczyną braku zainteresowania programem LLP Erasmus wśród nich są przede wszystkim problemy z zaliczaniem przedmiotów przez macierzystą Uczelnię konieczność odrabiania różnic programowych oraz bariera językowa. Koordynator Uczelniany ds. programu Erasmus wskazał, iż przyczynami rezygnacji studentów są głównie niemożność dostosowania programu kształcenia oraz aspekty ekonomiczne. Dodatkowo wskazał, iż Uczelnia promuje wymianę międzynarodową studentów organizując spotkania informacyjne dla studentów pierwszego roku I i II stopnia kształcenia oraz akcje plakatowe. Dodatkowo na Uczelni organizowane są warsztaty kulturowe (również w języku angielskim) mające na celu przybliżenie studentom obyczajów kulturowych innych państw, doskonalenie pracy w grupach oraz używanie języka obcego jako narzędzia służącego do komunikacji.

Proces rekrutacji dotyczący wymiany międzynarodowej ma charakter ciągły, a niezbędne informacje i formularze są dostępne na stronie Internetowej Uczelni. Głównym kryterium rekrutacji są osiągnięcia dydaktyczne studentów (średnia ocen) oraz egzamin z języka obcego. Istotne jest przedstawienie krok po kroku etapów rekrutacji oraz umieszczenie wykazu dokumentów, które studenci są zobowiązani złożyć, aby móc ubiegać się o wyjazd.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci stwierdzili, że Wydział zapewnia uczestnikom studiów trzeciego stopnia możliwość udziału w programach międzynarodowych, a ponadto także stały dostęp do aktualnych informacji w tym zakresie. Od roku akademickiego 2009/10 do ośrodków zagranicznych w ramach tego programu wyjechało 2 doktorantów, natomiast doktoranci z ośrodków zagranicznych nie odbywali studiów i praktyk w ramach tego programu na Wydziale. Z rozmów przeprowadzonych w czasie wizytacji wynika, że doktoranci nie są zainteresowani możliwością wyjazdów zagranicznych w ramach tego programu. W czasie rozmowy z Zespołem Oceniającym osoby odpowiedzialne za realizację programu w Uczelni stwierdziły, że informacja na jego temat jest przekazywana doktorantom, ale doktoranci nie zgłaszają się do komórki uczelnianej odpowiedzialnej za program z zapytaniami o możliwości wyjazdów. Pracownikom tego działu trudno zidentyfikować przyczyny tego stanu rzeczy. Wskazali, że oferta wyjazdów jest tworzona przez Wydział i może być dostosowywana do potrzeb doktorantów w zakresie realizacji wyjazdów do ośrodków zagranicznych, które zostaną przez nich zaproponowane. W czasie

spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci poinformowali, że dostępna jest dla nich informacja o programie, ale nie wyjeżdżają z różnych przyczyn, m. in. obawiają się opóźnień w realizacji prac doktorskich (Wydział zapewnia im odpowiednią infrastrukturę do prowadzenia badań), część osób skorzystała już z możliwości wyjazdów w czasie studiów wyższych, a także ze względów osobistych (np. sytuacje rodzinne). Doktoranci stwierdzili, że z wymienionych powodów długoterminowy wyjazd na studia lub praktykę w ramach programu LLP Erasmus nie jest dla nich formą interesującą i preferują wyjazdy np. w ramach staży lub realizacji projektów badawczych (zauważyć trzeba jednak, że wykazana przez Wydział liczba staży odbytych przez doktorantów dla okresu 2008-2013 także nie jest duża – w ciągu ostatnich pięciu lat do ośrodków zagranicznych wyjechało 11 doktorantów). W rozmowie z Zespołem Oceniającym, Kierownik studiów doktoranckich jako przyczyny ograniczonej mobilności doktorantów wskazał dobre warunki realizacji badań do rozpraw doktorskich zapewniane doktorantom przez Wydział i brak zainteresowania doktorantów podejmowaniem aktywności, które w ich ocenie mogłyby opóźniać realizację badań.

- 2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Elementem internacjonalizacji procesu kształcenia jest udział w konferencjach międzynarodowych. Nauczyciele akademicki i doktoranci upowszechniali wyniki badań w formie komunikatów na konferencjach międzynarodowych w liczbie ponad 20 komunikatów rocznie.

Studenci Wydziału mają sposobność wyjazdów zagranicznych do Niemiec w ramach tzw. praktyki objazdowej, trwającej 2 tygodnie. Organizatorem wskazanych wyjazdów dydaktycznych jest Instytut Polimerów. Praktyki te są organizowane cyklicznie, co 2 lata i są finansowane przez Deutsche Akademische Austausch Dienst oraz Uczelnię i obejmują wizyty w zakładach przemysłowych, ośrodkach badawczych oraz uczelniach. Każda z praktyk obejmuje kilkanaście jednostek w tym liczne zakłady przetwórstwa polimerów, wiodące zakłady motoryzacyjne, rafinerie. W okresie 2009-2013 w tych praktykach uczestniczyło 45 studentów pod opieką 6 nauczycieli akademickich. Jest to jednak jedyna znacząca forma internacjonalizacji procesu kształcenia. Środowisko studenckie pozytywnie oceniło możliwości odbycia praktyk oraz realizacji części programu kształcenia poza macierzystą Uczelnię.

W ramach internacjonalizacji procesu kształcenia Wydział organizuje wykłady otwarte dla studentów i doktorantów z pracownikami zagranicznych ośrodków naukowo-dydaktycznych. Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat wystąpień zagranicznych wykładowców.

Wydział nie podejmuje sformalizowanych działań mających na celu poszukiwanie międzynarodowych wzorców i doświadczeń w zakresie określania efektów kształcenia.

- 3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Doktoranci i pracownicy w większym stopniu niż w ramach programu Erasmus uczestniczą w wymianie międzynarodowej na bazie współpracy międzyuczelnianej. Wydział współpracuje z 16 zagranicznymi uczelniami i jednostkami badawczymi z Niemiec (3 jednostki), Czech(1), Wielkiej Brytanii (3), Grecji (1), Serbii (1), Australii(1), Chin (2), Hong-Kongu (1) oraz Egiptu (3). W wymianie tej uczestniczyło 43 nauczycieli akademickich, 21 doktorantów oraz 2 studentów. Brak informacji o wspólnych pracach będących wynikiem tej współpracy.

Wydział wskazał ponad 150 jednostek krajowych, są to głównie przedsiębiorstwa, uczelnie i instytuty naukowe. Współpraca Wydziału z innymi krajowymi jednostkami naukowymi ma

na celu poszerzenie możliwości badawczych, zwiększenia oferty badawczej, stałego podnoszenia poziomu prowadzonych badań, co również wpływa na podniesienie kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych. W badaniach uczestniczą także studenci wszystkich stopni, a szczególnie stopnia trzeciego. Realizacja wspólnych projektów naukowo-badawczych podnosi kwalifikacje pracowników, poszerza potencjał badawczy i bazę aparaturową. Efektem takiej współpracy jest prowadzenie zaawansowanych badań, których wyniki są publikowane uznanych czasopismach.

Uczelnia oferuje swoim studentom możliwość uczestnictwa w wymianie krajowej poprzez podpisanie porozumienia polskich uczelni technicznych w sprawie systemu mobilności studentów MOSTECH i MOSTAR. Istotne informacje oraz etapy rekrutacji studentów na wskazaną wymianę są dostępne na stronie Internetowej Uczelni. Studenci pozytywnie ocenili możliwość zdobycia nowych doświadczeń na arenie krajowej.

4) jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Współpraca akredytowanej jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym opiera się w znacznej mierze na kontaktach władz i kadry Wydziału z przedsiębiorstwami zatrudniającymi absolwentów i przyjmującymi studentów na praktyki, ośrodkami akademickimi oraz innymi instytucjami publicznymi (szkołami w regionie, lokalnymi przedsiębiorstwami, instytucjami państwowymi oraz lokalnymi samorządami). Ma to odzwierciedlenie w zakresie i formach współpracy, które opierają się na współpracy o charakterze dydaktycznym (zajęcia na terenie zakładów przemysłowych), naukowo-dydaktycznym, naukowo-badawczym, praktykach studenckich, wspólnych projektach naukowo-badawczych, stażach, organizacji wspólnych konferencji i poszerzaniu oferty naukowo-badawczej dla przedsiębiorstw. Sami pracodawcy (obecni na spotkaniu podczas wizytacji) deklarują także poczucie wpływu na program studiów, choć jak do tej pory nie korzystali z takiej możliwości (nie wskazano konkretnych przykładów takich działań).

Mając na uwadze bardzo ogólnie sformułowaną rolę pracodawców w procesie określania, jak też weryfikacji efektów kształcenia, a zarazem dosyć bogate i ciekawe kontakty Wydziału z otoczeniem zewnętrznym rekomendowane jest rozwijanie i pogłębianie współpracy z pracodawcami w ramach Rady Przemysłowo – Programowej, która powinna stanowić istotny element wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, jak też platformę służącą kształtowaniu oferty edukacyjnej zgodnej z potrzebami pracodawców. Dosyć sceptycznie na temat współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym podczas wizytacji wypowiadali się studenci, których zdaniem aktywność Wydziału w kontaktach z pracodawcami i rynkiem pracy mogłaby być wyższa, co pośrednio wskazuje na potrzebę rozwijania współpracy. Należy jednak zaznaczyć, że nie były to negatywne opinie, w odróżnieniu od nieco bardziej krytycznych ocen, jakie w tym zakresie formułowali np. doktoranci wskazując na bierność Wydziału.

Istotnym ograniczeniem dla rozwijania współpracy w zakresie wspólnych projektów badawczo-wdrożeniowych są też aktualne przepisy prawa związane z systemem oceny pracowników naukowych, które w większym stopniu mobilizują do publikowania różnej jakości artykułów niż do współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która miałaby aplikacyjny charakter. Dodatkowym problemem jest też wysokość tzw. narzutów uczelnianych, które sprawiają, że wspólne działania badawczo-wdrożeniowe dla wielu przedsiębiorstw okazują się nieopłacalne. Kwestie te dosyć mocno podnosili podczas wizytacji przedstawiciele pracodawców.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, opinii uzyskanych w jej trakcie od przedstawicieli pracodawców oraz studentów i doktorantów należy stwierdzić, że jednostka współpracuje

z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia w stopniu znaczącym. Proponowane są pewne działania, które pogłębią dotychczasową współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia, tj.:

- uszczegółowienie, sformalizowanie (co w szczególności dotyczy takich zagadnień, jak określanie i weryfikacja efektów kształcenia oraz opracowywanie programów studiów w oparciu o potrzeby i oczekiwania rynku pracy) i rozwinięcie koncepcji zwiększania udziału pracodawców w procesie budowania wysokiej kultury jakości kształcenia na poziomie WSZJK i rozwijanie współpracy w ramach Rady Przemysłowo - Programowej,
- ściślejsza współpraca z Biurem Karier w zakresie monitoringu losów absolwentów Wydziału i analizy ich zatrudnialności, a zarazem zintensyfikowanie działań związanych z realizacją monitoringu losów absolwentów.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

- 1) W ramach programu LLP Erasmus Wydział współpracuje z 12 uczelniami z Czech, Danii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Portugalii, Turcji, Wielkiej Brytanii i Włoch. W wymianie uczestniczyło blisko 50 studentów Wydziału, 2 doktorantów oraz 4 nauczycieli akademickich. W tym okresie Wydział gościł zaledwie 4 studentów oraz 1 nauczyciela akademickiego. Wydział posiada niewykorzystany potencjał w zakresie realizacji programów międzynarodowych i możliwości włączania doktorantów w aktywność w tym obszarze.
- 2) Jediną znaczącą formą internacjonalizacji procesu kształcenia są praktyki objazdowe na terenie Niemiec. Wydział współpracuje z licznymi zakładami przemysłowymi, ośrodkami badawczymi oraz uczelniami z Niemiec w zakresie organizowania 2-tygodniowych praktyk objazdowych na terenie Niemiec. Praktyki te są organizowane cyklicznie co 2 lata i są finansowane przez Deutsche Akademische Austausch Dienst oraz Uczelnię. W tych praktykach uczestniczyło 45 studentów. Wydział organizuje również otwarte wykłady dla studentów i doktorantów z pracownikami zagranicznych ośrodków naukowo-dydaktycznych. Wydział nie podejmuje sformalizowanych działań mających na celu poszukiwanie międzynarodowych wzorców i doświadczeń w zakresie określania efektów kształcenia
- 3) Wydział prowadzi znaczącą liczbowo wymianę pracowników i doktorantów z 16 uczelniami i jednostkami badawczymi z Europy, Chin, Egiptu i Australii. Brak informacji o publikacjach i innych wynikach tej współpracy. Studenci wizytowanej Jednostki mają możliwość uczestnictwa w wymianach krajowych z programu MOSTECH i MOSTAR, co pozytywnie wpływa na rozwój dydaktyczny środowiska studenckiego.
- 4) Wydział oczekuje, że powołana Rada Przemysłowo-Programowa podejmie aktywność konsultacyjną w zakresie opiniowania programów kształcenia pod kątem oczekiwań podmiotów gospodarczych. Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, opinii uzyskanych w jej trakcie od przedstawicieli pracodawców oraz studentów i doktorantów należy stwierdzić, że jednostka podejmuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia w stopniu znaczącym.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

- 1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych,

System opieki naukowej funkcjonuje prawidłowo. Istotne jest uwzględnienie potrzeb i zainteresowań studentów w badaniach i projektach naukowych. Wydział zapewnia odpowiednie wsparcie rozwoju studentów poprzez dostęp do odpowiedniej kadry naukowo-dydaktycznej oraz infrastruktury Uczelni. W ramach opieki naukowej środowisko studenckie wizytowanej Jednostki ma możliwość uczestnictwa w pracy 6 Studenckich Kołach Naukowych. Według opinii studentów wskazane aktywności naukowe są zgodne z wybranym kierunkiem kształcenia oraz przyczyniają się do rozwoju ich zainteresowań. Wizytowana Jednostka zapewnia swoim studentom odpowiedni dostęp do literatury i czasopism naukowych dzięki funkcjonowaniu Biblioteki Głównej ZUT oraz dwóch czytelni Wydziałowych. Studenci pozytywnie ocenili dostępność i jakość podręczników niezbędnych w procesie kształcenia oraz usługi biblioteki oferowane drogą elektroniczną. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wskazali, iż ich prace naukowe są publikowane w krajowych oraz zagranicznych czasopismach. Dodatkowo pozytywnie ocenili współpracę z doktorantami w aspekcie realizowanych badań naukowych. Studenci mają możliwość realizacji projektów naukowych w firmach i przedsiębiorstwach współpracujących z wizytowanym Wydziałem. Studenci pozytywnie ocenili wskazaną współpracę w obszarze badawczo-naukowym. System opieki naukowej skierowanej do studentów spełnia swoją rolę. Zastrzeżenia budzi jednak fakt braku możliwości udziału studentów w ocenie i weryfikacji prawidłowości funkcjonujących form wsparcia naukowego.

Wydział posiada właściwie funkcjonujący system opieki dydaktycznej skierowany do środowiska studenckiego. Studenci wizytowanej Jednostki mają odpowiedni dostęp do planów i programów studiów oraz dokumentów związanych z procesem kształcenia. Niezbędne informacje znajdują się na stronie Internetowej Uczelni lub w dziekanacie Wydziału. Na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu studenci są informowani na temat zakresu materiału omawianego na zajęciach, charakterystyki przedmiotu, obowiązującej literatury oraz sposobu zaliczenia przedmiotu. Pozytywnie należy ocenić tryb konsultacji studentów z wykładowcami. Konsultacje mają charakter powszechny, a ich terminy są dostosowane do potrzeb studentów. Ważnym podkreśleniem jest możliwość kontaktu studentów z wykładowcami również poza wyznaczonym czasem. Studenci kierunku technologia chemiczna negatywnie ocenili brak możliwości zmiany lub zaproponowania własnego tematu pracy dyplomowej. Według opinii studentów liczba tematów jest równa ilości studentów, co wskazuje na brak możliwości wyboru tematu zgodnego z zainteresowaniami studenta. Zaleca się uzupełnienie list tematów o dodatkowe pozycje, co umożliwi społeczności studenckiej indywidualizację wyboru tematu pracy dyplomowej.

Wydział nie wykorzystuje nowoczesnych technik nauczania, jak e-learning do wsparcia procesu uczenia się studentów. Środowisko studenckie podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wskazało, iż jest zainteresowane wskazaną formą kształcenia. Istnieje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, student może studiować według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia lub zgodnie z indywidualną organizacją studiów. Konieczne jest w obu przypadkach złożenie stosownego wniosku do Dziekana i otrzymanie zgody Rady Wydziału. Studenci mają również możliwość zrealizowania dodatkowych przedmiotów nieobjętych programem, które są wyszczególniane na dyplomie ukończenia studiów. Studenci pozytywnie oceniają indywidualizację procesu kształcenia.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym negatywnie ocenili godziny pracy Dziekanatu. Jest on otwarty tylko 3 godziny dziennie, od poniedziałku do piątku (oprócz środy) w godzinach od 10.00 do 13.00. Wskazane terminy są niedostosowane do potrzeb

studentów i są przyczyną utrudnień związanych z uzyskaniem pomocy dotyczącej spraw administracyjnych. Studenci wskazali, iż pracownicy administracyjni posiadają odpowiednie kompetencje i kulturę osobistą, co oceniają pozytywnie. Zaleca się wydłużenie godzin pracy Dziekanatu i dostosowanie ich do potrzeb studentów.

Środowisko studenckie negatywnie oceniło zajęcia dydaktyczne z przedmiotu chemia fizyczna. Według opinii studentów materiał dydaktyczny prezentowany na zajęciach wykracza poza program kształcenia, dodatkowo studenci nie mają zdefiniowanych zagadnień egzaminacyjnych oraz obowiązującej skali ocen. Wskazany przedmiot został kilkakrotnie negatywnie oceniony w badaniu ankietowym, co nie spowodowało zmian. Może to sugerować nieodpowiednie funkcjonowanie procesu ankietyzacji w aspekcie analizy i weryfikacji wyników badania ankietowego.

W Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik ds. studentów i doktorantów niepełnosprawnych, którego zadaniem jest udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w procesie kształcenia. Jednostka częściowo zapewnia studentom z niepełnosprawnościami rozwój dydaktyczno-naukowy i wspomaga ich w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Pozytywnie należy ocenić przystosowanie niektórych sal dydaktycznych (sprzęt multimedialny, pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących, ławki z regulowanym blatem) oraz dostosowanie pokoi w domach studenckich do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Studentom niepełnosprawnym oferowana jest również pomoc z zakresu doradztwa zawodowego. Osoby z aktualnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności mogą skorzystać z bezpłatnych porad doradcy zawodowego. Infrastruktura wizytowanego Wydziału nie jest w całości przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Istnieją bariery architektoniczne, które uniemożliwiają poruszanie się osobom z niepełnosprawnością narządu ruchu. Problemem jest również brak kompleksowego systemu informacyjnego skierowanego do studentów niepełnosprawnych. Na stronie Internetowej Uczelni funkcjonuje zakładka pt. „informacje dla studentów niepełnosprawnych”, lecz zawarte w niej treści są lapidarne i niepełne. Negatywnie należy ocenić także nieprzystosowanie strony internetowej Uczelni i Wydziału dla potrzeb osób niedowidzących.

Uczelnia i wizytowana Jednostka zapewnia częściowy rozwój naukowy i dydaktyczny studentom niepełnosprawnym. Zaleca się udoskonalenie bazy dydaktycznej oraz zakup specjalistycznego sprzętu elektronicznego i multimedialnego istotnego w procesie kształcenia osób niepełnosprawnych.

Jednostka posiada przejrzysty system opieki materialnej i socjalnej skierowanej dla środowiska studenckiego. Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium socjalne, rektora dla najlepszych studentów, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi. Świadczenia są wypłacane terminowo, bez zbędnych opóźnień, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Rozdział środków finansowych na świadczenia pomocy materialnej jest dokonywany w porozumieniu z Samorządem Studentów, co jest zgodne z art. 174 ust. 2 Ustawy. Samorząd Studentów posiada swoich przedstawicieli w Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej (Zarządzenie Rektora nr 45 z dnia 27 sierpnia 2012 roku), zgodnie z art. 177 ust. 3 Ustawy. Decyzje w sprawie składanych wniosków do Komisji są wydawane w formie pisemnej i przysługuje od nich odwołanie zgodnie z art. 207 ust. 1 Ustawy. Uczelnia w myśl art. 173. ust. 2 Ustawy zapewnia pomoc materialną dla studentów niepełnosprawnych. Wysokość świadczenia jest niezależna od stopnia niepełnosprawności i wynosi do 400zł (Zarządzenie Rektora nr 50 ZUT z dnia 30 sierpnia 2012 roku). Studenci mają odpowiedni dostęp do niezbędnych informacji związanych z opieką materialną poprzez dobrze funkcjonującą stronę Internetową Uczelni. Społeczność studencka pozytywnie ocenia system pomocy materialnej. Wskazane postępowania nie mają charakteru kompleksowych procedur, lecz są w dużej mierze oparte o nieformalne działania, które spełniają swoją rolę.

Ważne jest uczestnictwo studentów w weryfikacji funkcjonowania wskazanego systemu poprzez udział swoich przedstawicieli w Komisjach Stypendialnych.

Doktoranci Wydziału pozytywnie ocenili system wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego, którym są objęci. Doktoranci mają zapewnione wsparcie naukowe w zakresie przygotowywania rozpraw doktorskich i prowadzenia prac badawczych przez opiekunów naukowych/promotorów. Jeden opiekun naukowy/promotor sprawuje opiekę nad max. 6 doktorantami. Doktoranci podkreślili pomoc udzielaną im w procesie kształcenia przez kadre naukowo-dydaktyczną Wydziału, a także Kierownika studiów doktoranckich. Doktoranci mają możliwość korzystania z konsultacji z nauczycielami akademickimi w czasie ustalonych dyżurów. Doktoranci pozytywnie ocenili obsługę administracyjną studiów doktoranckich, w tym dostęp do aktualnych informacji związanych z procesem kształcenia.

Doktoranci pozytywnie ocenili wsparcie finansowe, pomoc materialną, o którą mogą ubiegać się doktoranci Wydziału wyczerpuje katalog świadczeń zawarty w ustawie z dn. 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że zasady przyznawania świadczeń stypendialnych są publicznie dostępne, kryteria przyznawania stypendiów są prawidłowo skonstruowane i przejrzyste, a ponadto wskazali na sprawne funkcjonowanie systemu od strony administracyjnej. Z przedłożonych dokumentów wynika, że w roku akademickim 2012/13 stypendia doktoranckie otrzymali wszyscy wnioskujący, co należy ocenić pozytywnie (49 osób, co stanowi blisko 50 % ogólnej liczby uczestników studiów doktoranckich; stypendia przyznawane w wysokości 1240-1540 zł w zależności od realizowanego roku studiów). Doktorantom zostały również przyznane środki finansowe z dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w ramach przeprowadzonej na Wydziale procedury konkursowej (stypendia zostały przyznane w zależności od osiągnięć naukowych: w r. 2013 - 88 doktorantom w kwotach 1786 – 14 244 zł; w r. 2012 – 55 doktorantom w kwotach od 3070 zł – 12 280 zł). Zgodnie z informacją udzieloną przez doktorantów, Wydział zapewnia doktorantom również dodatkowe środki finansowe w ramach realizacji przez doktorantów prac naukowo-badawczych w grantach i projektach prowadzonych w jednostce. Ponadto z dokumentów przedłożonych przez Kierownika studiów doktoranckich wynika, że uczestnicy studiów trzeciego stopnia uzyskują stypendia zewnętrzne. W latach 2008-2013 doktoranci Wydziału uzyskali 15 stypendiów Prezydenta Miasta Szczecina oraz 60 stypendiów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie w ramach projektu „Inwestycja w wiedzę motorem rozwoju innowacyjności w regionie – I i II edycja”.

Doktoranci poinformowali także o możliwości uzyskania wsparcia finansowego z środków pozostających do dyspozycji Dziekana, w tym dofinansowania udziału w konferencjach. Zgodnie z informacją przekazaną przez doktorantów, z inicjatywy i przy wsparciu finansowym Dziekana uczestnicy studiów trzeciego stopnia realizowali studia podyplomowe *Przygotowanie pedagogiczne* prowadzone w Wyższej Szkole Humanistycznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie.

W Regulaminie studiów doktoranckich określono formy wsparcia doktorantów niepełnosprawnych, w tym osób niepełnosprawnych ruchowo, niedowidzących i niedosłyszących. W ocenie doktorantów Władze Wydziału wykazują dbałość o zapewnienie właściwych warunków kształcenia osób niepełnosprawnych, w tym udogodnień w zakresie infrastruktury Wydziału.

Doktoranci uczestniczą w ocenie udzielanego im przez Wydział wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego w ramach działań wydziałowego samorządu doktorantów i bieżącej współpracy z Kierownikiem studiów doktoranckich.

- 2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych wizytowanego Wydziału nie ma charakteru kompleksowego i nie jest objęty żadną procedurą. Sprawy sporne i konfliktowe pomiędzy studentami i wykładowcami rozwiązywane są w oparciu o regulamin studiów. W sprawach dyscyplinarnych orzeczenia wydaje Sąd Koleżeński oraz Komisje dyscyplinarne. Studenci wizytowanej Jednostki nie potrafili wypowiedzieć się na temat skuteczności wskazanych rozwiązań, z uwagi na fakt nieuczestniczenia w omawianych kwestiach. Studenci Wydziału posiadają swoich przedstawicieli w Komisji dyscyplinarnej i Odwoławczej Komisji dyscyplinarnej ds. studentów w składzie złożonym z równej liczby studentów i nauczycieli akademickich, co jest zgodne art. 213 ust. 5 Ustawy.

Na szczeblu wydziałowym doktoranci mają zapewnioną możliwość przedstawiania swoich spraw, składania wniosków i skarg do Kierownika Studiów Doktoranckich lub Dziekana. Na szczeblu Uczelni doktoranci mogą kierować się ze swoimi sprawami do właściwych organów samorządu doktorantów, a ponadto sprawy o charakterze dyscyplinarnym rozpatrywane są przez komisje dyscyplinarne dla doktorantów I i II instancji. Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym poinformowali, że mogą liczyć na wsparcie Kierownika studiów doktoranckich w rozwiązywaniu ewentualnych problemów.

- 3) jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

Samorząd Studentów Wydziału prowadzi działalność w zakresie spraw studenckich, włączając w to organizację przedsięwzięć kulturalnych m.in. Balu Wydziałowego, Otrzęsin, Juwenaliów oraz imprez sportowych (Turniej Wydziału, Mikser) i okolicznościowych. Istotne jest właściwe wsparcie materialne dla działalności Samorządu Studentów przez Uczelnię, co jest zgodnie z art. 202 ust. 8 Ustawy. Wskazane środki nie mają charakteru stałego budżetu, lecz są przekazywane zgodnie z zapotrzebowaniem, po uprzednim wystosowaniu pisma do Władz Wydziału przez Samorząd Studencki. Studenci pozytywnie oceniają wskazaną formę wsparcia materialnego.

Samorząd Studentów ma do dyspozycji biuro, wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy (komputer, ksero, drukarka, telefon). Wskazane formy pomocy według opinii studentów są wystarczające.

Uczelnia respektuje i spełnia wymagania ustawy z art. 61 ust. 3 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni. W chwili obecnej, jak wynika z komunikatu nr 10 Uczelnianej Komisji Wyborczej ZUT z dnia 5 lipca 2012 roku, środowisko studenckie stanowi 20,01% wszystkich członków. **Wydział nie spełnia wymagań ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału.** Obecnie środowisko studenckie reprezentowane jest przez jedenastu studentów i jednego doktoranta (lista obecności członków Rady Wydziału z roku 2013), co stanowi 19,05% wszystkich członków. Zaleca się powołanie przedstawicieli studentów do Rady Wydziału, aby uzyskać ustawowe minimum. Samorząd Studencki nie potrafił podać przyczyny zaistniałej sytuacji.

Samorząd Studentów opiniuje Regulamin Studiów, zgodnie z art. 161 ust.2 Ustawy. Opinia sporządzana jest w formie pisemnej uchwały Parlamentu Samorządu Studentów ZUT.

Przedstawiciele Studentów pozytywnie ocenili kontakt i współpracę z Władzami Wydziału i Uczelni. Samorząd Studentów nie prowadzi szkoleń studentów rozpoczynających kształcenie w zakresie ich praw i obowiązków. Przedstawiciele studentów, wskazali iż nie byli świadomi konieczności organizacji dodatkowych szkoleń. Wizytowana Jednostka zapewnia odpowiedni rozwój i funkcjonowanie Samorządu Studentów. Istotne jest właściwe wsparcie materialne oraz lokalowe dla inicjatyw organizowanych przez społeczność studencką.

Doktoranci Uczelni zrzeszają się w Samorządzie Doktorantów ZUT. Zgodnie z regulaminem samorządu (Uchwała Nr 15 Senatu ZUT w Szczecinie z dn. 30.01.2009 r.), na Wydziale działa Zarząd Wydziałowy Samorządu Doktorantów ZUT. Organy samorządu realizują regulaminowe zadania, w tym reprezentują interesy doktorantów w Uczelni i na Wydziale oraz wyrażają opinię społeczności doktorantów w sprawach, które ich dotyczą. Przedstawiciele samorządu doktorantów uczestniczą w podejmowaniu decyzji w sprawach istotnych dla doktorantów Wydziału, a także prowadzą działalność w zakresie spraw socjalno-bytowych doktorantów. Przedstawiciele doktorantów wchodzi w skład Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz komisji stypendialnych. **Przedstawiciele doktorantów podkreślili dobrą współpracę z Kierownikiem studiów doktoranckich oraz Władzami Wydziału** w zakresie konsultacji spraw doktorantów i włączania ich w prace wydziałowe dotyczące procesu kształcenia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wydział ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Doktoranci właściwie korzystają z możliwości udziału w weryfikacji działania tego systemu. Zastrzeżenia budzi niepełne uwzględnienie potrzeb studentów niepełnosprawnych, korekty wymagają godziny pracy dziekanatu.
- 2) Na Wydziale funkcjonuje standardowy system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych, w oparciu o nieformalne działania, które spełniają swoją rolę.
- 3) Wizytowana Jednostka wspiera i stwarza odpowiednie warunki do działalności samorządu studenckiego. Zastrzeżenia budzi, nieco niższy od wymaganego, udział przedstawicieli studentów i doktorantów w Radzie Wydziału. Władze Wydziału aktywnie włączają doktorantów do współpracy koncentrującej się wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących doktorantów. Wydziałowy samorząd doktorantów z zaangażowaniem realizuje zadania wspierające proces kształcenia na studiach doktoranckich.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Podstawą wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia realizowanego przez Wydział są normy określone przez następujące dokumenty:

1. Uchwała nr 59 Senatu z dnia 29.06.2009 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia z późn. zm.

2. Zarządzenie nr 29 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 19.04.2010 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia z późn. zm.
3. Zarządzenie nr 3 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 7.01.2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” w ZUT w Szczecinie.
4. Zarządzenie nr 17 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 25.03.2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury „Tryb uruchomienia i zniesienia kierunku studiów” w ZUT w Szczecinie.
5. Uchwała nr 38 Senatu z dnia 26.09.2011 r. w sprawie wytycznych Senatu dla rad wydziałów dotyczących planów studiów i programów kształcenia z późn. zm.
6. Uchwała nr 40 Senatu z dnia 26.09.2011 r. w sprawie wytycznych Senatu dotyczących planów i programów studiów podyplomowych z późn. zm.
7. Zarządzenie nr 82 Rektora z dnia 15.12.2011 r. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad sporządzania planów studiów i programów kształcenia w oparciu o krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego z późn. zm.
8. Uchwała nr 2 Senatu z dnia 30.01.2012 r. w sprawie wytycznych Senatu dla rad wydziałów dotyczących planów studiów doktoranckich z późn. zm.
9. Uchwała nr 1 Senatu z dnia 30.01.2012 r. w sprawie uchwalenia „Regulaminu studiów doktoranckich w ZUT w Szczecinie”.
10. Uchwała nr 16 Senatu z dnia 26.03.2012 r. w sprawie uchwalenia „Regulaminu studiów wyższych w ZUT w Szczecinie”.
11. Zarządzenie nr 94 Rektora z dnia 23.11.2012 r. w sprawie elektronicznego dokumentowania przebiegu studiów wyższych w ZUT w Szczecinie.
12. Uchwała nr 10D/2009/2010 Rady Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej ZUT w Szczecinie z dnia 8.12.2009 o zatwierdzeniu Zasad dyplomowania na Wydziale Technologii i Inżynierii Chemicznej ZUT w Szczecinie.
13. Uchwała nr 68 Senatu z dnia 29.06.2009 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich przeprowadzonej w ZUT w Szczecinie.
14. Zarządzenie nr 29 Rektora z dnia 26.05.2011 r. w sprawie wprowadzenia arkuszy oceny nauczycieli akademickich w celu przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich w ZUT w Szczecinie.
15. Zarządzenie nr 70 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 30.08.2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „Zasady prowadzenia hospitacji” w ZUT w Szczecinie.

Powyższy system wewnętrznych aktów prawnych jest skonstruowany prawidłowo pod względem formalnym. Struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia została przedstawiona w Zał. 1 do Uchwały Senatu nr 59 z dn. 29.06.2009 r. z późn. zm. Na poziomie Uczelni powołano Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia - Zarządzenie Rektora nr 106 z dn. 27.10.2010 r. z późn. zm., natomiast na poziomie Wydziału Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia oraz ds. Ankietyzacji Zajęć Dydaktycznych, a także Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Zmiana powyższej uchwały (Uchwała Senatu nr 109 z dn. 24.09.2012 r.) dotyczyła obszarów działania wewnętrznego systemu w związku z koniecznością dostosowania zapisów do obowiązujących aktów prawnych, a także potrzebą wykorzystywania opinii studentów, doktorantów oraz absolwentów do oceny jakości i warunków prowadzonych zajęć dydaktycznych. Akty wykonawcze, powołujące ww. organy wewnętrznego systemu zapewniania jakości, wydane zostały poprawnie.

Zakres kompetencji, wraz z określeniem składów osobowych Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, definiuje Regulamin stanowiący Zał. 1 do Zarządzenia

Rektora nr 29 z dn. 19.04.2010 r. z późn. zm. Z kolei Zarządzeniem Rektora nr 91 z dn. 15.11.2012 r. zatwierdzono składy osobowe powyższych Komisji, z których wynika, że w pracach uczestniczą przedstawiciele studentów i doktorantów, fakt ten potwierdza dokumentacja z posiedzeń. W powyższym Regulaminie określono także zakres obowiązków Pełnomocnika Rektora i Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia, w tym Pełnomocnika Dziekana ds. Ankietyzacji Zajęć Dydaktycznych. Spotkania Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia są protokołowane, sporządzane są listy obecności, prowadzi się także kompletną dokumentację. Dodatkowo tematyka zapewniania jakości kształcenia jest także przedmiotem obrad Rady Wydziału. Na posiedzeniach omawia się m.in. wyniki ankietyzacji studentów, a wydziałowy zespół przedstawia sprawozdania z podjętych działań.

W związku z powyższym można wnioskować, że struktura wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest dostatecznie przejrzysta, czytelny jest także zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością (stosownie do przydzielonych kompetencji) zarówno na poziomie centralnym, jak i wydziałowym. W ww. strukturze ujęto studentów, oraz doktorantów, **nie uwzględniono** jednak przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych.

Cele wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia określone zostały w Uchwale nr 59 Senatu ZUT z dnia 29.06.2009 r. z późn. zm., należą do nich:

- opracowanie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu,
- opracowanie przejrzystych procedur zapewniania jakości kształcenia,
- podniesienie rangi pracy dydaktycznej,
- opracowanie skutecznego systemu informowania społeczeństwa i władz lokalnych o jakości kształcenia i poziomie absolwentów,
- zapewnienie studentom możliwości uzyskania wiedzy i kompetencji odpowiadających potrzebom rynku pracy,
- przygotowanie absolwentów do bycia aktywnymi członkami demokratycznego społeczeństwa.

Cele mają zostać zrealizowane przez organy wymienione w dokumencie określającym strukturę organizacyjną wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia (Załącznik 1 do Zarządzenia Rektora nr 29 z dn. 19.04.2010 r. z późn. zm.) poprzez następujące działania:

- monitorowanie realizacji osiąganych efektów kształcenia,
- ocenę i analizę procesu kształcenia,
- ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- ocenę warunków socjalnych oferowanych studentom,
- ocenę dostępności informacji na temat realizacji kształcenia,
- ocenę mobilności studentów i nauczycieli akademickich,
- analizę opinii studentów, doktorantów, monitorowania kariery zawodowej absolwentów Uczelni oraz opinii pracodawców o absolwentach.

Przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości na Wydziale można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz te o charakterze ogólnym, regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia na studiach I i II st., studiach doktoranckich oraz podyplomowych, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, wsparciem studentów itp. W Zarządzeniu nr 30 Rektora z dnia 12.06.2013 r. wskazano szczegółowe wytyczne dotyczące realizacji oceny jakości kształcenia w

poszczególnych obszarach uwzględniające: rodzaj procedury, wraz z określeniem zespołu/osób odpowiedzialnych za ich przygotowanie/modyfikację, metody badań, kryteria oceny, częstotliwość badań, dane źródłowe, zespoły/osoby odpowiedzialne za monitorowanie oraz podejmowanie decyzji. Z uznaniem należy odnieść się do kompletności uwzględnionych w ww. zarządzeniu czynników wpływających na jakość kształcenia oraz określenia harmonogramu prac związanych z dalszą formalizacją procesu zapewniania jakości kształcenia. **Wątpliwości budzi** natomiast wskazanie do opracowania szeregu dodatkowych procedur, odnoszących się do kwestii, które zostały przejrzysto określone we właściwych dokumentach wewnętrznych Uczelni, np. udzielanie pomocy materialnej studentom i doktorantom, przyznawanie stypendium doktoranckiego, rejestracja studenta na dany semestr studiów. **W celu uniknięcia nadmiernej biurokratyzacji procesów zapewniania jakości, sugeruje się** przeprowadzenie weryfikacji obszarów, które zostały dotychczas w odpowiedni sposób uregulowane. Wydaje się, że w odniesieniu do tychże, wystarczające będzie podjęcie działań, mających na celu zintensyfikowanie nadzoru nad ich prawidłową realizacją.

W ramach obszarów działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia Wydział dąży do doskonalenia aspektów obejmujących organizację oraz obsługę procesu kształcenia, poprzez:

- Hospitacje zajęć dydaktycznych; procedura przeprowadzania hospitacji, wraz ze wzorem protokołu z hospitacji, została określona w Zarządzeniu Rektora nr 70 z dn. 30.08.2010 r. Wzór protokołu z hospitacji zawiera stosowne elementy wraz ze szczegółowymi wskazaniem merytorycznymi, co do sposobu, formy i treści prowadzonych zajęć. W związku z przyjętą procedurą, w której hospitacje przeprowadza się w przypadku: negatywnej oceny studentów w ankietach, skargi lub w drodze decyzji Dziekana stwierdza się, że hospitacje jako narzędzie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie są stosowane systematycznie, lecz w zależności od potrzeb bądź w przypadku niepokojących sygnałów. W związku z faktem, że do wglądu Komisji przedstawiono skromną dokumentację z zakresu hospitacji, na obecnym etapie nie jest możliwe dokonanie oceny skuteczności powyższego narzędzia – stwierdzenie, czy służą one podejmowaniu działań naprawczych.
- Wprowadzenie Regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (Zarządzenie Rektora nr 59 z dn. 15.09.2011 r. z późn. zm.) oraz doktorantom (Zarządzenie Rektora nr 55 z dn. 09.09.2011 r. z późn. zm.).
- Oresowe oceny i weryfikacje programów kształcenia dokonywane przez Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale (protokół z Rady Wydziału nr 4 z dn. 06.12.2011 r. w sprawie powołania Rad Programowych). W składach osobowych Rad Programowych **nie uwzględniono przedstawicieli studentów, doktorantów oraz reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego. Nie powołano gremium o analogicznych kompetencjach w odniesieniu do studiów podyplomowych.** Rady Programowe są odpowiedzialne za analizowanie planów i programów kształcenia stosownie do wytycznych określonych w Zarządzeniu Rektora nr 82 z dn. 15.12.2011 r. z późn. zm. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad sporządzania planów i programów kształcenia w oparciu o KRK dla szkolnictwa wyższego, Uchwały Senatu nr 2 z dn. 30.01.2012 r. z późn. zm. dla studiów doktoranckich.
- Badanie opinii studentów za pomocą ankiet dotyczących oceny procesu dydaktycznego, których celem jest podnoszenie jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich oraz odpowiednia realizacja polityki

kadrowej Uniwersytetu. Dotychczas nauczyciele akademicki poddawani byli ankietyzacji w cyklu dwuletnim (w przeciągu dwóch lat każdy prowadzący musiał zostać poddany ocenie przynajmniej jeden raz). Na podstawie Zarządzenia nr 3 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 07.01.2013 r. zmianie uległa procedura procesu ankietyzacji, a także wzór stosowanego kwestionariusza. Obecnie ocenie podlegają wszyscy nauczyciele akademicki Wydziału prowadzący zajęcia w danym semestrze. Poprzez zmiany wprowadzone w procesie ankietyzacji zwiększono przejrzystość kryteriów oceny, a sam proces zyskał kompleksowy charakter, chociażby poprzez regularność badania. Powyższe zmiany są również przejawem działań zmierzających do zachęcenia studentów do wypełniania kwestionariuszy ankietowych. Poprzez włączenie do przeprowadzania ankietyzacji przedstawicieli każdej grupy zajęciowej zwiększona została współpraca Władz Wydziału ze studentami, tym samym powodując wśród studentów zwiększenie poczucia ich realnego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia. Wyniki ocen są opracowywane w postaci sprawozdania, a następnie publikowane na stronie internetowej Wydziału. Dodatkowo wyniki omawiane są na posiedzeniu Rady Wydziału.

- Badanie opinii wśród studentów poprzez proces ankietyzacji, dotyczący ogólnego funkcjonowania Uczelni. Głównym celem badania jest usprawnienie przebiegu procesu kształcenia w ZUT. Kwestionariusz ankiety umożliwia studentom ocenę m.in. pracy administracji, zasad przyznawania pomocy materialnej oraz zaplecza bibliotecznego. W związku z faktem, że do wglądu Komisji nie przedstawiono dokumentacji w tym zakresie, na obecnym etapie nie jest możliwe dokonanie oceny skuteczności powyższego narzędzia.
- Badanie losów zawodowych wśród absolwentów. Z otrzymanych informacji wynika, że na obecnym etapie Wydział nie przeprowadza badania we własnym zakresie, dysponuje natomiast wynikami badań przeprowadzanych na szczeblu uczelnianym, za które odpowiedzialny jest Dział Kształcenia, zgodnie z zapisem w Zarządzeniu nr 3 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 07.01.2013 r., w sprawie wprowadzenia procedury „Zasady prowadzenia proces ankietyzacji”,
- Ocenę atrakcyjności oferty edukacyjnej, której służą opinie potencjalnych studentów wyrażane w ankietach. Badanie jest anonimowe i dobrowolne, obejmuje wszystkie osoby biorące udział w rekrutacji. W roku akademickim 2012/2013 odnotowano 78% udział badanych respondentów, co sprawia, że wyniki są dostatecznie reprezentatywne.

Podsumowując, należy stwierdzić, że wewnętrzne akty prawne regulują kwestie zapewniania jakości kształcenia w obszarach działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym znacząco określają wykorzystywanie stosownych narzędzi do przeprowadzania badań. Ponadto są spójne i zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.....

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentów stwierdza się, że Wydział posiada wewnętrzne akty prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia (uchwały, decyzje, zarządzenia) dotyczące dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia. W celu uniknięcia nadmiernej biurokratyzacji procesów zapewniania jakości, sugeruje

się przeprowadzenie weryfikacji obszarów, które zostały dotychczas w odpowiedni sposób uregulowane. Wydaje się, że w odniesieniu do tychże, wystarczające będzie podjęcie działań, mających na celu zintensyfikowanie nadzoru nad ich prawidłową realizacją. W składach Rad Programowych należy uwzględnić przedstawicieli studentów, doktorantów oraz reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			

2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji ³		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prorowadzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa			X		
7	system wsparcia studentów i doktorantów ⁴		X			
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia			X		

Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie przedstawił analizę SWOT, która w odniesieniu do niektórych obszarów działalności nie w pełni odzwierciedla sytuację stwierdzoną w trakcie wizytacji i jest znacznie ograniczona w stosunku do tej, która jest zawarta w strategii Wydziału. W odniesieniu do WSZJK jako mocne strony wymieniono zaledwie zasady rekrutacji i stronę internetową, a jest to system składający się z wielu, prawidłowo funkcjonujących elementów, pewne zastrzeżenia budzi wykorzystanie pozyskanych tą drogą informacji. Z kolei w mocnych stronach internacjonalizacji zawarto stwierdzenia nie znajdujące potwierdzenia w analizowanych dokumentach np. relatywnie częste wyjazdy zagraniczne pracowników, natomiast prawidłowo zdefiniowano zagrożenia. Silną stroną Wydziału jest liczna i stabilna kadra naukowa oraz posiadana infrastruktura, w odniesieniu do infrastruktury nie wskazano żadnych słabych stron, co w zdecydowanej większości zdaje potwierdzać przeprowadzona wizytacja. Władze wskazują na zagrożenie wynikające z niżu demograficznego;

³ Jeżeli w jednostce prowadzone są tylko studia doktoranckie wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich”. Jeśli prowadzone są tylko studia podyplomowe wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach podyplomowych”. Jeżeli nie są prowadzone żadne z tych studiów w rubryce oceny wpisujemy „nie dotyczy”.

⁴ Kryterium 3 i 7 należy skorelować.

zmniejszanie liczby studentów na Wydziale potwierdza, że jest to ważny element oceny szans rozwojowych Wydziału. Jednocześnie nie próbują szukać prostych rozwiązań, jakim jest otwieranie kolejnych kierunków studiów. Jako istotne zagrożenie wskazuje się zbyt wolny rozwój ekonomiczny regionu, duże bezrobocie i przekształcenia w przemyśle chemicznym. Zaskakującym w tej analizie jest wyjątkowa skromna ocena szans sprowadzająca się do pozyskiwania funduszy strukturalnych. W procesie planowania wzrostu znaczenia Wydziału zdecydowanie brakuje nacisku na rozwój współpracy międzynarodowej.

W odpowiedzi na raport z wizytacji PKA przeprowadzonej w dniach 13-15 czerwca 2013 r., Rektor Uczelni nie wnosi zasadniczych uwag do oceny zawartej w powyższym dokumencie.

Władze Uczelni w znacznej części podzielają uwagi i sugestie zawarte w raporcie oraz deklarują systematyczne usuwanie drobnych niedociągnięć wskazanych w tym dokumencie, a w szczególności zwiększenia udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia na wydziale. W niektórych przypadkach wyjaśniają pewne wątpliwości, które zostały zinterpretowane na niekorzyść ocenianego Wydziału.

Przedstawiona odpowiedź nie stanowi jednak przesłanek do podniesienia ocen poszczególnych kryteriów zawartych w raporcie z wizytacji.

Przewodniczący Zespołu Oceniającego

dr hab. Krzysztof Pulikowski